

Nyugatplusz

IX. évfolyam 4. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS 1951–2017

újnyugat

IRODALMI KÖR

Joaquim Pessoa, Cinzia Farina, Avelino de Araújo, Zilahi Nono műveivel

DEBRECZENY GYÖRGY: egy régi gramofonfelvétel • MOLNÁR JÓZSEF: A bűvész monológja • BOZÓK FERENC: Feljegyzések az elefántcsonttoronyból • JANCsó PÉTER: Blues • Z. NÉMETH ISTVÁN: Bál • HEKL KRISZTINA: Átmenet • VÖRÖS ISTVÁN: Mire valaki lennék... • PETŐCZ ANDRÁS: Az életre nevel (A Jelenlét Szépirói Kör szerzői) • BENYÓ TAMÁS: Kudarc • BÍRÓ KINGA: Holnap hatvan • KÓBOR ADRIÁNA: Oppozíciók • FARKAS GÁBOR: Fúga hat tételben • FELLINGER KÁROLY: Szökőkút • DANCs RÓZSA: Könnyek és örömkönnyek

Óriás violin,

zöld felhő,

zene

egyre jön,
tűnik el
te csak könnyes kézzel

Mikor

magadnak tovább utazol.

vonat lassan megáll.

ott egy
nyitott
ablak!

Mi már békével repülünk tovább.

RÓCZEI GYÖRGY: Zöld – sárga – Baksa Soós János (1948-2021) emlékére

VARGA IMRE

Végső

A NyugatPlusz megjelenését támogatta

Ára: 950 Ft

Ez a pillanat
túlránt születésen és
halálon. Éld át!

nka

Nyugatplusz

Kiemelt terjesztési pontjaink

A **Nyugatplusz** irodalmi folyóirat az ország számos pontján, könyvtárakban, tanintézményekben, könyvesboltokban, kávéházakban, antikváriumokban, irodalmi esteken, koncerteken megvásárolható, fellapozható. Része a **Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK)** gazdag kínálatának is. Természetesen a lapot előfizetni is van lehetőség a kiadó e-mail címén: erefbt@gmail.com.

Néhányan azon boltok, kultúraterjesztő bázisok közül, amelyek a Nyugat Plusz kiemelt – egyre bővülő – terjesztői pontjai közé tartoznak 2021 szeptemberétől:

Budapest, V. Károlyi utca 17.
Budapest, XIII. Victor Hugo u. 9.
Pécs 7622, Universitas u. 2/A.
(Tudásközpont, mélyföldszint)

Budapest, V. Markó u. 25.

Budapest, VI. Andrásy út 45.

DEKAMERON
ANTIKVÁRIUM

Dekameron Antikvárium

Szeged, Vitéz utca 13–15.

(bejárat a Zászló utca felől)

Telefon: (62) 423 325

Budapest, V.
Múzeum körút 7. fszt. 2. (az Astoriánál)

Budapest, XI. Ménesi út 65.

Lakitelek, Felsőalpár 3.

1111 Budapest, Bartók Béla út 36.

EZERJÓ	4	Egytucat (Barter Lilla/Magyar Dániel) Egyszerűen csak (Balizs Dániel)	
egy régi gramofonfelvétel (Debreczeny György) Körforgás (Draskóczy Ágnes) Nem elég megváltásra (Vörös István) A bűvész monológja/Simul Verlainé... (Molnár József) Bezárva (Csontos Márta) barna és fekete (Debreczeny György)			
ESSZÉ	7	KILÁTÓ	24
Feljegyzések az elefántcsonttoronyból (Bozók Ferenc) Blues (Jancsó Péter)		Cinzia Farina, Avelino de Araújo, Zilahi Nono művei	
MESEBESZÉD	12	VADNYUGAT	28
Életrajz/Bál/Trójai falósejt (Z. Németh István) Araphsi (Bolemant László) Vidéken születtem (Joaquim Pessoa – Saitos Lajos fordításában) Joyful Asia (Bíró József) Átmenet (Hekl Krisztina) Kódolási hibajelek (Csontos Márta) Mire valaki lennék... (Vörös István)		Kudarc (Benyó Tamás) Ahogy most a világ/Miattatok (Szente B. Levente) Énvédők (Morkuszt Tamás) Holnap hatvan (Bíró Kinga) Oppozíciók (Kóbor Adriána) Miattatok (Szente B. Levente) Benne virágzik a félelem (Nagygyörgy Erzsébet) Visszaesés (Kéringér Gábor) Szmirma (Horváth Margit)	
SZABADJÁTÉK	17	MANÉZS	34
Az életre nevel (Petőcz András) A legédesebb melankólia (Bereczk Imola) Az életre nevel (Fráter Zsuzsanna) Löwy Ábris (Hajnal Éva)		Fúga hat tételben/Összeér (Farkas Gábor) Gyermekhalál (Mechler Anna) A haldokló (Szilasi Katalin) Szökőkút (Fellinger Károly) Összeér (Farkas Gábor)	
		LÁTÓTÉR	37
		Könnyek és örömkönnyek (Dancs Rózsa) A vonalam (Bolemant László)	

Nyugatplusz 33.

Független szépirodalmi folyóirat

IX. évfolyam 4. szám • 2021 Tél

Fővédnök: Konyári János 1951-2017

Alapító-főszerkesztő:

Szabó Zoltán Attila

Alapító-lapigazgató: Raffai Ferenc

Művészeti vezető: Kovács Gábor

Olvasószerkesztő: Lengyel Mária

Grafika: Kisteleki Dóra

Külön köszönet Miske Emőnek és
Gulyás Györgynek.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Petőcz András (elnök), Bolemant László,
Kálloy Molnár Péter

**Szerkesztőségi e-mail (írásművek
küldése):** happycaroffice@gmail.com
(lappal kapcsolatos információk):
nyugatplusz2012@gmail.com

Felelős kiadó: EREF Szolgáltató
Nonprofit Betéti Társaság (2097
Pilisborosjenő, Panoráma út 12.)
Kapcsolat: erefbt@gmail.com
A Nyugat Ma első száma 2010. október
23-án jelent meg. © Szabó Zoltán Attila

Az Újnyugat Irodalmi Kör alapítása:
2012. november 12.

Nyomdai munkák: Tama Solutions Kft.

Terjesztés: Dimag, Novissima Kiadó,
Ronni Könyvkereskedés, Dekameron
Antikvárium, Könyvudvar.net, Molnár-C.
Pál Múterem-Múzeum, Lakitelek
Népfőiskola, Hadik Kávéház
Kiemelt terjesztési pont: Írók Boltja.
Az árushelyek részletesen
megtalálhatók a lap Facebook-oldalán.

**Előfizetéssel és terjesztéssel
kapcsolatos egyéb információ:**
nyugatplusz2012@gmail.com
HU ISSN 2064-2458

A **Nyugatplusz** következő száma
2022 tavaszán jelenik meg.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatóak. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

DEBRECZENY GYÖRGY

egy régi
gramofonfelvétel

kollázs a Nyugat Plusz 31. számából

az arcon a jól ismert barázdák
a sűrű esőcseppek mögött elmosódva
mert az elmosódottság
világába belépni nem egyszerű
az ember már csak újraolvassa a barázdákat
és máris gramofonlemez lesz az arc
lejátszhatók a soha át nem élt nyaralások
az átvilágítások és megvilágosodások
a csíksomlyói búcsús Mária-énekek
az egyedüllét a sokaság közepén
az ötven darab Valeriana amit bevettél
a mentőorvos mondta hogy segéd
munkásokra is szüksége van a társadalomnak
de ő már biztosan nem él
igen a jól ismert barázdák és az eső
a pogány hiedelemvilág az európaiság
lágyan suttognak az álmok a félsivatagban
húszliteres műanyagkannákban rejtőzködnek a versek
sűrű csigavonalban követik egymást
a bevágott barázdák a középpont felé
egyre szűkülő átmérőjű körben
egyre szürkülő világban
belehasít az archa az acéltű

DRASKÓCZI ÁGNES
Körforgás

Este

Fáradt sötét.
Lassul a lendület.
Laposakat pislant, mert ólmos már a szem.
Sok dolog történt ma, és
intenzíven volt jelen.
Csak még ezt, csak még azt.
Huszonnégy óra is kevés.
Pörögne tovább, de állítja
lebicsakló fej, settenkedő álom.
Meglepi testtelen, időn kívüli lebegés.

Reggel

Óra csörög. Konyhában kávé.
Enélkül nincsen ébredés.
Forralóban teavíz, a szívben imádság.
Energiafröccs és megerősödés.
Rutin is, de minden nap más.
Különbözőn egyforma hétköznapok.
S új ígéret, tabula rasa.
Reggelire friss reményfalatok.

CEZANNE-TÓL MALEVICSIG
ARKÁDIÁTÓL, AZ ABSZTRAKCIÓIGSZÉPMŰVÉSZETI
MŰZEUMPárttámogató:
GRÁNIT BANK
& DIGITÁLIS BANKKisváltó támogatás:
MVMEgyüttműködő partnerek:
AIRFRANCE
THE RITZ-CARLTON
KINIZS

VÖRÖS ISTVÁN

Nem elég megváltásra

Nem elég észrevenni,
de gondolkodni kell.
Sem közönyösnek lenni,
kell még sok száz fafej?
És nem elég mesélni,
a mese bírjon el
sok mindent, ami égi,
mert ez csak a siker.

Nem elég józan lenni,
a víz nagyon hideg,
nem elég részeg lenni,
a bortól a fejed
most kezd csak ébredezni:
micsoda rémület.

Nem elég megrendezni,
el is kell játszani,
a tétje persze semmi,
vannak barátai,
a tettet véghezvinni,
és célja, álmái,
nem elég csak kérdezni,
vissza kell váltani
a kételyt és letenni –
művésznek látszani.
Nem elég megváltásra

várni nagy csendesen,
tudni kell, mi az ábra,
lenni biztos helyen,
tenni, mi nem elég, ám
következetesen,
gyorsan ütni, mint a villám,
hogy néha tűz legyen.

Nem elég föllázadni,
a lázat bírni kell,
de ötven fok is mennyi,
hogyha a vég közel?
Csak az, ki újrakezdi,
és számol a régivel,
ő tudhatja élvezni,
s nem vele veszni el.

Kistelekai Dóra illusztrációja

MOLNÁR JÓZSEF

A bűvész monológja

(A titok)

Tegnap eltűnt egy nő.
A Yardnál rajtam keresik.
Bezzeg az iszákos férjen, aki múltkor
szekrénybe zárta, majd otffejtette,
senki nem kéri számon.

Nekem a cilinderem tűnt el.
Benne pár tucat galamb, nyúl, ragacsos
béka és autónyi virág. Tűvé tettem
a várost, de még egy becsületes
megtaláló sem jelentkezett.
Tegnap felhívott az ismeretlen,
nyomja begyét a titok,
a cilinderben benne volt egy harang
a templomtoronnyal együtt. Nem tudom,
hogyan került oda, de vissza kéne adni
a tulajdonosának,
írom a címet.

CSONTOS MÁRTA

Bezárva

Egy befőttes üvegbe zártad
minden kívánságod,
s a biztonság kedvéért
szórtál rá egy kis hiányt,
nehogy megrontsád magad.
A végén úgy összeértetek
a kényszerű együttlét kamrájában,
hogyan végső elhatározással,
együtt repítettétek el a tetőt, csak azért,
hogy később visszavágyódjatok
a bezártság melegébe, mert
odabent a gyöngék egymást
bántani képtelenek.

Simul Verlaine és Rimbaud

A festéskor elhagyott könyvek
lassan szivárognak vissza,
pókhálókarolt az egyik,
vítól puffadt a másik;
ládából másznak elő,
kormos kéményből jönnek,
kamrában bujkál egy tucat,
padlásról nyöszörög három:
jönnek sorban, mint a fecskék;
fáradtan belém karol Faustus,
Kafkát, Rilket kutatva,
József és testvéreit várom,
simul Verlaine és Rimbaud,
utánuk járom most a pincét,
melyik sarokban hever majd Goethe,
na, ez mennyit ér, ha nem szakadna,
Hugóból mit kaptak a Nyomorultak;
becézem minden régi ismerősöm,
a dühös-dohos éveket letörlöm,
régir írásaim is megtalálom,
Apám verseit ki látta?,
na, hol van Balzac színjátéka?,
merre szaladt el Molnár Gábor
vadászleírása Brazíliáról?;
mit tenne Fekete István,
ha megtudná, hálátlan voltam,
mit szólna Proust a múltó
időben esőben ázva.
Borges, Updike és Shakespeare
a könyvtárban letiltanának.

DEBRECZENY GYÖRGY

barna és fekete

a szakadó esőben
lukas talpú sötétbarna
kínai félcipőmben
a pocsolyákat kerülgetem
de úgy hogy mindegyikbe belelépek
csavarni lehet
fekete zoknimból a vizet

BOZÓK FERENC

Feljegyzések az elefántcsonttoronyból

Ugyan mit keresnének az elefántok a magyar költészetben? – kérdezhették a nyájas olvasók, ám én hatalmas elefántfülekkel legyintek vissza az akadémikusok. A bájos ormányosok ugyanis már igen régtől jelen vannak honi líráinkban.

Azoknak az ázsiai és afrikai népeknek vallásos képzeletében, mitológiájában és irodalmában, ahol nem állatkerti érdekesség az elefánt, hanem honos és természetes közegében is megtalálható, lényegében mindenütt kitüntetett szimbólumállat.

Érthető módon az indiai kultúrában alakult ki a legnagyobb kultusza: felfogásuk szerint négy vagy nyolc elefánt őrzi a világtájakat. Ezek a rettenthetetlen ormányosok az univerzum tartópillérei, hordozói (pillérszobrok).

A hindu mitológiában a *bölcsesség istenét* elefántként ábrázolják. Ganésának, az értelem, tudomá-

mány, művészetek és bölcsesség istenének elefántfeje és egyetlen agyara van.

Buddha születése előtt anyja, Maja fehér elefántal álmódott. (Az elefánt nyugodt és erős, miként Buddha.)

Ez az állat a *nyugodt erőt* képviseli tehát, mert bár látványosan és félelmetesen tud eltaposni valamit, de ugrálni, szökkenni képtelen (és ebben egyedülálló az emlősök között).

Az ókori Kínában szintén az erő és a kiegyensúlyozott bölcsesség szimbóluma. Az Európán kívüli mesekincsből említhető *A bagoly és az elefánt* című nepáli, *Az első elefánt* című indiai, *Az elefánttolvajok* című kambodzsai, *A csökönös kiselefánt* című afrikai, az *Elefántmese* című szudáni népmese, és hosszan sorolhatnánk még a mitikus vagy mesés, többnyire példázatos történeteket.

Természetesen az antik európai, görög és latin mitológiában és irodalomban is jelen van

KISTELEKI DÓRA illusztrációja

alakja. (Például Mercurius isten attribútumaként.) Rómában Pompeius Magnus elefánton (a győzelmet szimbolizáló állat hátán) vonult a diadalmenetben.

Ez az élőlény mindmáig előkerül itt-ott jelképesen. Az Egyesült Államokban a republikánus párt címerállata (hiszen bölcs és megfontolt), szemben az általuk fricskázott demokrata párttal, a számmal (donkey).

Az agyarából készített értékes kincs, az elefántcsont, illetve a belőle faragott elefántcsonttorony már az ószövetségi Bibliában is felbukkan. „Salamon király hajói aranyat, ezüstöt, elefántcsontot hoztak.” (1Kir. 10,22) Az Énekek énekében a szerző szerelmeséről írja, hogy „a te nyakad, mint az elefánttetemből csinált torony”. (ford. Károli Gáspár)

Pygmalion, a szobrász, a legértékesebb alapanyagot használva, elefántcsontból faragta ki Galateiát, akibe beleszeretett.

Az elefántcsonttorony a világirodalmi köztudatba leginkább *Sainte-Beuve* révén került be, aki *Vigny*ről írta, hogy – elvonulva a közélettől, a mindennapi, főként politikai küzdelmekről – visszavonult az elefántcsonttoronyba.

Az egyik legjelentősebb műalkotást ebben a témakörben mindenképp érdemes említeni, *Leconte de Lisle* *Elefántok* című szimbolista-parnasszista versét.

A világirodalom tele van ma már klasszikussá és legendássá vált elefántos történetekkel. Gondolhatunk *Jean de Brunhoff* *Babar*jára, *Michael Ende* *Füligráncos Filemon*jára, *Tantorra*, *Burroughs* *Tarzan*-történeteinek elefántjára, *Dumbóra*...

A magyar olvasók körében mégis igazán *Rudyard Kipling* *A dzsungel könyve* című regénye által lett népszerű *Háti*, a bölcs elefánt. (Hati a szanszkrit nyelvben elefántot jelent.) A jeles angol író a remekművén kívül is tett az ormányosok népszerűsítéséért, például az *Elefántkölykök* című mesegyűjteményével. Verset is írt róluk, *Elefánt-dalát* (*Elephant-song*) *Weöres Sándor* fordította magyarra. (In: *Róka* *világirodalom*; Móra Kiadó, 1973.)

Ugyanebben a kötetben olvasható *Christian Morgenstern* két elefántos verse is. *A nagy elefántról* című alkotása *Tandori Dezső*, *Az orofánt* című pedig *Hárs László* fordítása.

Az elefántok cirkuszi ügyességének ellenteként egyik szólásunkból ismert az a jelenség, ha valaki ügyetlen, suta esetlenségével akara-

ta ellenére kárt okoz: úgy viselkedik (mozog), mint az „elefánt a porcelánboltban”. Ezt a franciában is így mondják: *un éléphant dans un magasin de porcelaine*. Az angolban azonban a (szintén nagytestű és óvatlan) bika kerül a porcelánboltba: *like a bull in a china-shop*.

A magyar irodalomban az elefántok (érthető módon) az európai és hazai állatkertek megjelenésekor „szaporodnak” el. Korábban is jelen vannak (mint egzotikus állatok, hiszen értékes agyarukat, csontjaikat szállítják ide a távoli tájakról), de a 19. században (és előtte is) csak a messzi tájakra utazó magyar emberek láthattak igazi, hús-vér ormányosokat.

Hannibál óta Európában *harci jelképként* is szerepelnek. *Zrínyi Miklós* eposzában *Szulimán* katonái részben elefántokon érkeznek az ostromra: „*Bialok, számarok és ökörszekerek / Hat elefánt is jün, kiken sok emberek.*” (*Szigeti veszedelem*, második ének, 42. strófa).

Szenczi Molnár Albert a XLV. zsolnáriban már említi az elefántot, éppenséggel nem harcias értelemben: Krisztus békéjének mennyei hajlékát mint „*elefánt-tetemes palotát*” láttatja. Egyéb kultúrákban és mítoszokban is igen gyakran jelenik meg *a béke állataként*, mivel nem ragadozó, nem húsevő, hanem növényevő, noha emlős. *Csokonai* így ír *Vergilius Georgikon*-átköltésében: „*Tmorus* illatozó sáfránt, tömjént meg *Arábia*, / *Elefánt-tetemet* pedig küld mihozzánk *India*.” *Amade László* (18. századi rokokó költő) szintén utal az elefántok értékes csontjára és annak a távoli, egzotikus Indiából való importjára. Így dicséri szerelmesét: „*Elefánt csontjához hasonlít a nyaka / India irigyli, hogy ideszakada.*” (*Mint a leesett hó, olyan fehér a teste*)

Virág Benedek (*Phaedrus* nyomán magyarra átültetett) *Elefánt és róka* című verses fabulájában az elefánt *okos állatként* jelenik meg, amikor bölcsen átlátja, hogy a róka csupán hízelkedésként dicséri: „*Kotorj innen, szemtelen hízelkedő! / Oroszlányt medvét, farkast és tigrist dicsérij.*”

A magyarság számos elefántokkal kapcsolatos szólást és közmondást tart számon. Talán leginkább közismert a „bolhából elefántot csinál” – szólásunk. Jelentése egyszerűen szólva: az adott ügynek önjelentőségénél indokolatlanul nagyobb jelentőséget tulajdonítani. Párhuzamos szólással fogalmazva „túl nagy feneket kerekíteni” a dolognak. *Arany János Bolond Istókjának* második énekében ezt így olvashatjuk: „*elefántnak néz szűnyognyi bajt*”.

Az „elefántcsonttorony” a hétköznapoktól elzárkózó művész vagy tudós magatartását jelöli, ugyanakkor a katolikus vallásban Szűz Mária bölcsességére és magasztosságára is utal. Így került be az egyik litániába Mária becéző jelzői közé az „elefántcsontból való torony (turris eburnia), Mária aranyház”. Pázmány Péter ezt írja róla a *Magyarország nagy királynőjéről és pátrónájáról* című énekében: „Nyaklánc, sárarany, kert, romlástan, / Elefántcsont torony / Üdvnek sisakja légy te a jámboron.”

Vörösmarty Mihály a jól ismert, ökörré önmagát felfújni akaró béka analógiájaként (csibelefánt) a felfuvalkodottságot és nagyravágyást leplezi le az *Egy könyvnyomtatóra* című versében: „Csibekorodban is már jól ösmertelek, / S most elefánt volnál?”

Weörest magát is foglalkoztatta a téma: a *Ha a világ rigó lenne* című kötetének *Elefántok* című versében, de a *Vásár* címűben is említi a vándorcirkuszosok – ormótlan testük dacára akrobatikus, cirkuszi mutatványokra betanítható – elefántjait.

Romhányi József *A bűnbánó elefánt* című tréfás versében az **otrombasága** jelenik meg, ugyanakkor **jámborsága** és **jóindulata** is. Pironkodik, restelli, hogy véletlenül egy pocok lábára lépett, és ravaszul felajánlja, hogy törlesztésként a kis állat tízszer is rátíporhat az ő lábára... Szintén Romhányi írta a *Kérem a következőt!* (Dr. Bubó) című mesesorozatot, ahol a nagy elefánt, *Fáni* paradox módon kisebbségi komplexusban szenved.

Karinthy Frigyes *Az ige így született* című versében hatalmas albumot készít állatokból és állati tulajdonságokból, és köztük „hősünket” ő is otrombának, ugyanakkor bölcsnek és jóindulatúnak nevezi. Garai Gábor *Az elefánt* című versében ugyanez az otrombasággal párhuzamos jó szándék figyelhető meg. A vers hőse attól fél, hogy az elefánt rosszul lép és eltapossa, ehelyett az ormányos itt is gesztust tesz: „az elefánt ormánya szépen lenyúlt értem, / s fölemelt épp az agyaráig. / (...) s mézédés mangóval kínált.” Babits Mihály

a *Talán a vízözön* című versében az elefántot komoly állatnak említi, a *Baba* című versében pedig jámbornak. József Attila az elefánt jámborságára utal a *Medáliákban*, de a jámborság mellett a bölcsességet is asszociálja: „Elefánt voltam jámbor és szegény, / hűvös és bölcs vizeket ittam én.”

Csukás Istvánnak (a Kaláka együttes által is feldolgozott) egyik versében az elefánt és a fánk kínálkozó rimpárral játszik, és a nagytestű állat étvágyát, falánkságát helyezi előtérbe. (Az elefánt – fánk rímpár által kínált játék lehetőségét Hajnal Anna is megtalálta *Az elefántról meg a fánkról* című verses meséjében.) Erről a témáról fellapozható továbbá Kovács András Ferenc *A falánk elefánt* című verse is.

Az elefánt **hatalmas termete** jelenik meg Vajda János *Törzsök Jankó* című elbeszélő költeményének második részében: „Bizony volt olyan, mint bármi falu tornya. / Az elefántok közt is óriás volna.” Kosztolányi Dezső a **lassúságát**, lomhaságát leli meg metaforaként a hatalmas, nehezen mozdítható szekrényre utalva az *Otthon* című versében. Szintén Kosztolányi más versében a kályhát hasonlítja hozzá: „az öblös és zöld kályha a sarokban / lassan megindul, mint az elefánt.” (Most elbeszélem azt a hónapot)

Természetesen az elefánt **hatalmas erejét** is megtalálják a költők. Verseghy Ferenc oroszánt legyőző bajnoka monumentális szobrának elhelyezéséhez hat elefánt fizikai ereje szükséges. (Az oroszlyány) Bessenyei György Gróf Telekinnek című episztolájában ezt írja: „Az elefánt erős, nagy állat.” Petőfi Lehel vezér című elbeszélő költeményében a főhős még az erős elefántot is lenyilazza: „Mikor nyilával egy elefántot ejtett / Kivette és kürtnek csinálta agyaráját.” Kosztolányinál „sok elefánt letérdelt húzni szekerét”. (A szfinksz)

Végezetül bocsásson meg a nyájas olvasó, ha egyik-másik kedvenc elefántos verse elkerülte a figyelmem, és ebben a kisesszében nem tettem rá utalást. Kérem, tekintse apró figyelmetlenségnek, és ne kerekítsen túl nagy feneket a dolognak – avagy ne csináljon a bolhából elefántot!

JANCSÓ PÉTER

Blues

*„A blues arról szól, hogy elveszítesz valakit, akit szerettél, és nincs elég pénzed, hogy leidd magad.”
(Henry Rollins)*

A whiskymmel a kezemben várom a pillanatot. Egy korty a széles szájú pohárból, és a tüzes – nem is, inkább perzselő, de mégis jéghideg ital a véremmel vegyülve harmóniává válik bennem. Nem szólok senkihez sem, nincs rá szükségem, egy vagyok az Univerzummal.

Lépteim nyomán megnyikordul a csizmám és a padló közötti ősvegyületté összeállt ezeréves mocsok. Kidülöngélek a sötétben a bárszékig. Egy road segít rá felülni. Hallom a visszafojtott lélegzeteket, hallom az alattam csikorgó bőrt. Ez még új, talán ha egy hete lehet itt. Fény csap az arcomba, jéghideg fénytartományú, mégis perzselően égető fény. Egy újabb korty a hordóízű italból. Érzem, ahogy a lábam – menetrendszerűen – ideges táncba kezd a bárszék keresztvasán. Mindig ez van, mielőtt rátérnék a lényegre. Átjár a húrok pattanó feszültsége, a szemközti embereket pedig szét is feszíti: sikoly, füttyentés, egy-egy mirevárszbaszdmeg és pár részeg kurjantás mindig előkerül ilyenkor. Olyan ez, mint álló férfiasággal bekopogtatni egy istennő lába közé, és csak várni ott, kaján mosollyal az arcodon, és várni, kivárni, amíg a nő már jobban kíván téged, mint te őt. És akkor, a kielégítetlen vágy beteljesülése – csak hagyod, hogy hús legyél a húsban, erkölcsi magaslovról belezuhansz fejjel az orgazmusba. Most is ezt érzem, ugyanaz a kaján vigyor a képemen, hiába húzza altestem maga felé a kéjéhes szörny, csak rágyújtok egy cigire és vigyorgok. Serceg a papír, minden szívással hamvába hal a pillanat, de tudod, az az igazi, mindent megváltoztató, életet megváltoztató pillanat még nem jött el. Ujjamra ég a parázs, eldobom a csikket.

Bal kézzel kinyúlok és az ölembe veszem a kopott Stratocastert. Nyakamba akasztom, beizzítom a tranzistorokat, hangolok. A húrok idegen testek az ujjbegyeimen, de amint végigpengetek egy skálát, ezeket a testeket sikerül magamévá tennem. Nem erőszak ez, a bluesskála nem az erőről szól.

Egy korty whisky, mély levegő. A bárszék megnyikordul alattam, ahogy helyezkedem, a skálából lassan egy dallam kezdi kibontani magát. Nem én játszom, a zene játszik engem.

A zene nem születik – mindig létezik. Ott van a fogantatás pillanatában, ritmusra egyesül két sejt, és végül, amikor a szívvel elfelejti azt a tantom-dam-ot, megszűnsz létezni. A blues maga az élet. Szerelem és halál – a művészet kizárólagos témája. Kevés művészeti ág képes annyira szívfaszaróan megjeleníteni az imádat és az elmúlás – illetve a kettő végtelen számú kombinációját, mint a blues. Végző soron a blues maga a művészet halála: profánná teszi a szakralist. Szerelmes a halálba és meggyászolja a szerelmet. Zene ez? Nem. Több, de annál mégis kevesebb: hiány és annak pótlására tett száználmas kísérlet.

Még csak 7-8 perc telt el a jammelésből, de az ujjaimat már nem én irányítom. A közönység megvadult és aztán megnyugodott. Hiba. Soha ne juttasd el őket az orgazmusig, mielőtt végigmentél volna a hódítás szakaszain.

Valaki mindig megsérül. Nem lehet felelőtlenül játszani – sem életekkel, sem szerencsével, sem zenével. Ha hiányzik belőled a vibrálás, minden mesterkeltté, kihűltté válik. Ha engedsz a vibrálásnak, pillanatok alatt felégetsz mindent magad körül. Elhagyod az asszonyt egy ócska kefézésért, vagy ő téged ugyanezért. Eljátszod az utolsó ftyinged, mert a lelked még megoan, aztán azt is eladod. Hogyha nem kell senkinek, majd az ördög veszi meg. Nem, nem veszi. Nem kell neki se. De elcseréli – öt perc hírnévért. Betolnak egy kórházba, kamerák és tűk mindenhol. Nem olyanok, amilyenekhez szokva vagy. A kamerák most nem mosolyognak, ridegek és botránnyéhesek, a tű pedig nem langyédas álmod hoz.

A zsibbadás úgy fut végig haláltáncban fulladozó testemen, mint egy kisgyerek az édességbolt polcai között. A whisky beüt, és az érzékeim sorra kapcsolják le a biztosítékot a fejemben. Nem látok, nem hallok; nem érzem a teret és az időt, csak a zene lüktet az ereimen keresztül. Egy szívként dobban a banda, minden tökéletes. Én vagyok Keith Richards. Rory Gallagher. Muddy Waters. Egyszerre mindhárom – és mégis teljesen ön-

magam. Persze a srácok is odateszik magukat rendesen. Lükttetünk, zakatolunk, robogunk, robbanunk.

A látásom – és a tudatom – lassacskán tisztul. Szinte előnt a pánik, amikor nem látom sehol. Dühösen magamba töltök egy újabb pohár italt a következő dal előtt. Nincs itt. Belekezek egy újabb dalba, amikor is tekintetével (mint egy lézerszempár) elvakít az az igéző, pokolba taszítóan izgató mosolyú arc. Eljött! Érzem, hogy szűkülni kezd a nadrágom – még szerencse, hogy a gitár takarja. A lenge, fehér ruha mögül felsejlik a hetedik mennyország minden kéje.

Bluesgitárosnak lenni menő dolog. Bluesénekesnek lenni kiváltság. A kettő egy kicsit mindig meghal a színpadon, beleéli magát a zenébe, és végső soron a saját muzsikája áldozatává is válik. Eléneklei mások szerelmét és halálát, aztán egy óvatlan pillanat miatt róla is írnak egy dalt. Nem lesznek sztárok, sose voltak, inkább hősök, akik egy pillanatot lopnak ki az örökkévalóságból, hogy azzal táplálják éhező lelküket. Végül meghalnak. Legendává nemesednek.

Gary B. B. Coleman *The Sky is Crying*-jét játszuk. A kezem alatt sír a gitár, a szemem pedig le sem veszem róla. Szingularitás – egyidejűség...

Amikor az idő annyira besűrűsödik, hogy minden egy pillanattá szűkül össze, vagy még annál is kevesebbé, na, az a blues. Mindent tudsz, mindent látsz, mindent érzel. Végletek, lehetőségek, lehetetlenségek. Töredékmásodpercek és eonok. A tudás metafizikai bizonyossága. Tudás nélküli bizonyosság. Mítosz és tézis.

Játszom a kimért ritmusú, majd' tízperces dalt, a szóló alatt nézek csak fel, de sehol sem találok az istennőmet, aztán mégis felfedezek valami egészen letaglózót. Mire a nóta végére érek, bizonyossá válik minden. Nem miattam jött el. Nem nekem táncolt. A szeme nem engem csábított, csak addig próbálgatta rajtam a karmait, amíg meg nem jelent a mellettem vonagló ripacs.

A nő megcsókolja a pacsirtát, közben a szemem engem keres, hogy gúnyolódjon rajtam.

Végigjátszom Sam Myers dalát, az *I Got The Bluest*, még egy utolsót szívok a cigimből. Vége van. Szerelem és halál. Ez a blues.

A közönség tapsol, örül, örül. Az énekesem belecsókol a fehér ruhás istennő nyakába. A ruhára vér és agyvelő fröccsen.

A gitárt a nyakánál fogva csapom a válamra, odasétálok a pulthoz a döbönt tömegem keresztül.

Vajon kapok még egy utolsó piát?

Montázs: Kovács Gábor

Z. NÉMETH ISTVÁN

Életrajz

(rövid verzsön)

Nem volt bába.
 Voltam baba.
 Fájt a bibi.
 Jártam B-be.
 Vonzott B. B.
 Tetszett Böbe.
 Szólt az Abba.
 Jött a bébi.

Bál

A vihar gyorsan lezongorázza
 a várost. Fut a szél
 kávéfoltos kottalapokkal.
 A pocsolyák mélyén
 fények gyúlnak, valaki
 szórakozik a lenti világban.
 Hátán fekvő villamos rúgkapál.
 A későnkelők ma már
 nem dugják papucsba lábuk,
 zenekar híján dugába dőlt
 a bál.

Arapshi*

*Ókori görög drámaíró, elveszett műve alapján
 – közreadja: Bolemant László

Lasszosz...

Íme az akháj ifjú, régiek égei hőse,
 az
 úthegyi szirtaki táncos, sziklák élein ugró,
 lábain őssaru csattog, léptei porban is égnek,
 tűzzel aranyló lándzsát küld le a féktelen Nap, s nem
 hátrál, járja a táncát, s hárfák húrjai csengnek,
 végtelen éjduda tátog, vállán póznafa reccsen...
 erdei lombok ecsetjén vibrál tengeri lelkem.

Z. NÉMETH ISTVÁN

Trójai falósejt

Amáliák, anomáliák
 egy málló panoptikumban.
 Rács a rácsodálkozáson.
 Ottók és ottapontok.

Búgnak bűmelániák,
 dőlnek darabontok.
 Sakk-makk. A zárgyár
 ellenáll, de én berontok.

Kongó hungarocellák,
 kádak, habvezérek.
 Rozsdás rinocérnán
 csüngő süketélet.

Félholt látomások,
 zokon vett vitrinek,
 mint aki fémfüllel
 hallott létmeséket.

Drónok, prúd petárdák,
 alkony: vérnyakal a nap.
 Kávéban körfűrész és
 mókás mökkáskanalak.

JOAQUIM PESSOA

Vidéken születtem

Saitos Lajos fordításában

Vidéken születtem, hol keveredik a citromfavirág
Illatfelhője
A mentáéval és trágyáéval, játszottam
A kukoricásban, és égettem rozmaringot is avarral,
Üldöztem a gyfkokat, kígyókat és sündisznókat, ganajtúrókat fogtam és
Elpusztítottam,
Megvédtém a szarvasbogarakat, raboltam fészkeket, tojással és meztelen
Fiókákkal,
Leszakítottam a zöld fürtöket, nem vártam meg, hogy beérjen
A füge, gránátalma és a sárgabarack,
Befestettem magam szederrel, testvére voltam a méheknek, szembeszálltam a
Széllal,
És többet használt nekem a zápor, mint a füveknek és a fáknek.

Most egy negyedik emeleti lakásban lakom, és van egy autóm, épp olyan
Masszív, mint a boldogtalanságom,
Gyakran utazom ligetes fák, erdős dombok, bokorral benőtt,
Váltakozó síkságok között,
– Mindez távol van, nem elérhető, futnak előlem...
Gyorsan, az ellenkező irányba,
Oly sebesen, ahogy a gyerekkor tűnik előlem.

Most kő- és betontenger állandó lakója vagyok, lábam már nem a
Rozmaringot tapossa,
Szemem már nem alkalmazkodik az éj sötétjéhez, hogy
Figyelje a denevérek útját.
Elhalványodott képet őrzök arról, milyen is volt egy eke,
Biz, hiányzik,
Hogy lássam, amint apám *mesztéláb* öntözi az epret és a tököt.

Útjaimon ím a pintyek és a harkályok hangját fölváltotta
A közlekedés zaja,
És a pillangók esetlen röpdösése – néha úgy tűnnek, mint
Papírfecnik,
Amiket a szél fölemel és viszi őket innen amoda.
Az életemet is úgy élem, hogy megünnepeljem ezt a napot
És a másik napot,
– Anélkül, hogy valaha is megünnepelném a napot, amikor a tavasz kezdődik.

Jó napot! – mondja nekem az ügyfél. Jó napot! – mondja nekem a fuvaros.
Jó napot! – mondom, anélkül, hogy bármit mondanék...

BÍRÓ JÓZSEF

Joyful Asia

öt öt öt öt öt
 hét hét hét hét hét hét **hét**
öt öt öt öt öt

5 5 5 5 5
 7 7 7 7 7 7 **7**
5 5 5 5 5
 7 7 7 7 7 7 **7**
7 7 7 7 7 7 7

öt öt öt öt öt
 hét hét hét hét hét hét **hét**
hét hét hét hét hét hét hét
 öt öt öt öt **öt**
hét hét hét hét hét hét hét
 hét hét hét hét hét hét **hét**

5 5 5 5 5
 7 7 7 7 7 7 **7**
5 5 5 5 5

öt öt öt öt öt
 hét hét hét hét hét hét **hét**
öt öt öt öt öt
 hét hét hét hét hét hét **hét**
hét hét hét hét hét hét hét

5 5 5 5 5
 7 7 7 7 7 7 **7**
7 7 7 7 7 7 7
 5 5 5 5 **5**
7 7 7 7 7 7 7
 7 7 7 7 7 7 7

... et cetera...

HEKL KRISZTINA

Átmenet

Sohasem kér, hogy meséljek az osztálytársaimról vagy arról, hogy mi volt az iskolában, a civilizált világomban. Nem számít, nem fontos, a paravánon túl van. A paravánt emberek húzták, felépítettek mögé egy illúziót, és ott munkahelyre járnak, szép serényen tevékenykednek pár színes papírdarabért, önmagukkal is elhithetve, hogy van értelme annak, amit egész nap csinálnak.

Apám nem kérdez, csak visz oda, ahová mindketten tartozunk. Ki a városból, át a dombokon, be az erdőbe, ahol minden valós és kézzel fogható, nincs helye a színlelésnek, félremagyarázásnak. Csendben bandukolok a nyomában, mint egy állatkölyök. Megszokta már, mégis nehezebbre esik a lassúságom, magas ember, hosszú léptekkel jár. Noszogat, igyekszem utolérni őt, futnom kell, hogy mellette maradhassak. Megáll, két vékony botot vág, farag rajtuk, így gyorsabb vagyok, és az emelkedőn is segít. A botokkal mintha négy lábam nőne, szinte repülök az ösvényen, büszke vagyok magamra, mégsem mondom ki.

Hallgatásunk magától értetődő, pontosan olyan, mint a rókaé, szarvasé, egyik sem kérdez, csak van, a maga teljességében. Már bő egy órája menetelünk, megbízom benne, ismeri a hegyet, itt töltötte fél gyerekkorát, ez volt a játszótér és néha az otthona is. Elkap egy lendülő, tüskés faágat, nehogy kiverje a szememet. Ennivalót nem hoztunk az útra és vizet sem, meg kell tanulnom a természetben élni. Éhes vagyok és szomjas, mégsem nyafogok, nem akarom, hogy gyengének lásson. Fiút akart, lányt kapott, már van saját csúzlím, tudok fára mászni, fűkötelet fonni, a nap járása alapján tájékozódni, és holdfény mellett is jól látok. Az utóbbit sokat gyakoroltuk, bátorság is kellett hozzá. Most meg kell tanulni túlélni, minimális eszközzel, egy nagyítóüveggel, spulni spárgával, vadász késsel. Még nincs saját késem, pedig nagyon szeretnék egyet, éles pengéjűt, fa- vagy csontnyelűt, amin vadászjellet van. Ha bizonyítom a rátermettségem, talán kapok.

A tisztáson van pár bokor, a csipkebogyó már beérett, nem szeretem, mert a kis szálok olyanok benne, mint az üveggyapot, most

azonban rávetem magam. Szúrja a nyelvemet, mégis hálásan rágom körbe a piros bogyókat, és mindkét zsebemet teletömöm vele, kidudorodik. Újabb félóra telik el, apám felvesz a földről két szem makkot, meghámozza és a kezembe adja. Ezt is meg lehet enni, ha más nincs. Kesernyész, fanyar íze van, összehúzza a számat. Rettenetes – amikor egy pillanatra elfordul, kiköpöm. Eszembe jut a vaddisznósörte, amit a szúnyogoktól hemzsegő, bokros területen, egy pocsolya mellett találtunk. A szúnyogok már eltűntek, a fák is megnőttek, az égig érnek, lombkoronájuk összezár a fejjünk felett. Az aljnövényzet a derekamig ér, finom az illata. Halvány rózsaszín virágú nagyzezerjőfű vagy más néven boszorkányfű, sebkezelésre, kankalin, álmatlanság, gyomorgörcs ellen. Apám mindent megtanít nekem, latinul is tud, holott kicsapták az iskolából. Letépünk pár levelet, összedörzsöljük az ujjunk között. Külön érzem a gyógynövények és a gímpáfrány szagát, de a vizes moháét is, a pincék dohos kipárolgására emlékeztet. A fény hosszú sugarakban tör utat fentről, mintha egy hatalmas, gótikus katedrális oltára előtt állnék.

Lenyűgöz a látvány, a kellemes klíma, szívesen maradnék, de apám tovább vezet. Gondolataim maguktól elcsitulnak, igyekszem óvatosan lépni, minél kevesebb nyomot hagyni az érintetlen talajon. Néha megreccsen egy gally a talpam alatt, és erre hasonló apró zajok válaszolnak. Az állatokkal nem látjuk, csak érezzük egymás közelségét. Elmúlik a fáradtság, lépéseim ritmusa eggyé válik az erek lüktetésével és a lélegzetvétellel, nem kell irányítani magam, a mozdulataim. Végtagjaim függetlenek tőlem, önjáró lettem. Már nem botladozom. Az út felfelé visz, azután hosszan le. Választhatnánk a kitaposott ösvényt is, de mi a vadcsapáson megyünk, sokkal kényelmesebb és rövidebb, csak egy helyen kell négykézláb ereszkedni, és néhány métert kúszni a bokrok alatt. Előtte vastag fatörzsnek támasztom a vándorbotokat. Nincs térképünk, apám megtiltotta, hogy iránytűt hozzak magammal, viszonyítási pont sincs, mégis tudjuk, hogy merre van a víz, a hangok és a pára alapján. A forrás

közelében frissebb a levegő, hideg fuvallat lengedez. Amikor meghallom a csobogást, szaladni kezdek. Valószínűtlenül gyorsan és ügyesen futok, ugrálok a fák gyökerei között. Visszatérő álmomban szoktam így szökellni, egyszer özként, másszor nyúlként születek újra, erős, inas lábakkal. Megszűnik a lehetséges és lehetetlen közti határ, egyetlen rúgással métereket repülök arra, amerre ösztönlelkem visz. Víz szagát

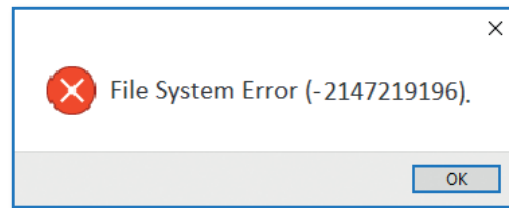
hozza a szél, csillogás dereng át a levelek között.

Megérkezem, mögöttem sorfalat állnak a fák. Kulacsom, poharam nincs, mezítláb gázolok a jéghideg patakban, biztos mozdulatokkal, csúszkálás nélkül egyensúlyozom a síkos, zöld köveken. Törékeny vízszugár bukik elő a sziklák közül. Előrehajolok. A patak tükrében egy másba folynak ember-állat vonásaim.

CSONTOS MÁRTA

Kódolási hibajelek

Megtalálni akarod a ritmust,
olvasni akarod a jeleket,
mert folyamatosan csak
bünteted magad,
számolod az elvesztett perceket.
A veszendőbe ment napok
gazdaságossági szempontjai
ott rekedtek agyad fekete
dobozában, nem tudsz asztalt
teríteni az új ideáknak, nem
tudod hatályon kívül helyezni
a történeteket, szédít a múlt.
Megállíthatatlan bűgőcsiga
pörög szemeid előtt,
viselős vagy a múlt szörnyetegével,
s hiába reménykedsz, hogy majd
elvetél, s ünnepélyesen eltemetheted.
Mintha önnön átkodat kódoltad volna
magadba, minden lehetőség
amputált rögeszme.
Úgy döntöttél, bölcs leszel,
a metamorfózis hitvány utópia
marad, dilemmába ágyazva hirdeted, hogy
elnyered a végleges bűnbocsánatot.
Ezen dolgozol éjjel-nappal,
hited golyóbiztos.
Saját rabszolgád vagy egyszemélyes
államodban, a részedre kiutalt
rendeletek erősítésén fáradozol,
álomba ringatod magad az átmenetben,
mert semmiképpen nem fogadod el,
hogy elcukrozott benned a remény.

VÖRÖS ISTVÁN

Mire valaki lennék...

Mire valaki lennék,
addigra leszek senki.
Elvetek minden eszmét,

ilyesmi bőven lesz még!
Nem bírok emlékezni.
Mire valaki lennék,

homály üli az elmét.
Az élet mégse ennyi!
Elvetek minden eszmét,

új igenis lehet még –
nem könnyű megérezni.
Mire valaki lennék,

a létet befejezték.
Vagy nem tudom élvezni?
Elvetek minden eszmét,

nő a halál-sebesség.
Az öreg hogy nézzen ki?
Mire valaki lennék,
elvetek minden eszmét.

Az életre nevel

(A Jelenlét Szépiírói Kör szerzői)

Az irodalom élet – az életről szól, és nevel is az életre. A szépiírói kurzusaim a Kodolányi Egyetemen szintén ezt teszik. Életre nevelnek. Legalábbis ezt remélem. Az, hogy az írás terápia is, tény. Az elmúlt évek szépen bizonyítják ezt a számomra. A Jelenlét Szépiírói Kör szerzőinek ez a mostani bemutatkozása is tudósít erről. Hogy azért is írunk, mert mentálisan is szükségünk van az írásra. Kimondani azt, ami bennünk van. Fontos, hogy kimondhassunk mindent, és ha a kimondás ténye másnak is fontossá lesz, az már bónusz. Hab a tortán.

Nevelünk, neveljük magunkat, nevelünk más, így nevelődünk. És ezáltal leszünk valamivel többek. Valamivel mások. Kiírjuk magunkból a szomorúságainkat, az örömeinket. És célt adunk az életünknek, a hétköznapijainknak.

Ezt csinálom már több mint negyven éve. Írok, és írásra nevelek. Megtaláltam azt, amit elkezdtem valamikor, egészen pontosan: 1980-ban. Amikor a Jelenlét Alkotókört szerveztem meg az ELTE Bölcsészkaron, Budapesten. Írtunk, megbeszéltük az írásainkat, publikáltunk, ahogy lehetett. Akkor még kevésbé lehetett. Tisztulási folyamat volt mindez. Pszichológia, terápia, nevelés, nevelődés. És akkor még minden ösztönösen. Jó volt.

„Amiként kezdtem, végig az maradtam” – írja Pilinszky. Így van. Elkezdünk valamit, és végig azok maradunk, ahogy elkezdtük. És szerzők születnek, szinte észrevétlenül. Megszületünk, újjászületünk szerzőként is, mentorként is. Ahogy tetszik.

A Jelenlét Kör tagjai, akik a Kodolányi Egyetemen tartott szépiírói kurzusaim külsős hallgatói is, szerzők, akik „életre nevelődnek” azáltal, hogy írnak. Műveket hoznak létre, és ezek a művek nyomtatásban is megjelennek azért, hogy végtelen időre megmaradjanak, és megmutassák, ez voltam ekkor, ezt írtam ki magamból 2021-ben. A mostani összeállítás, amelyben *Balizs Dániel*, *Bereczk Imola*, *Fráter Zsuzsanna*, *Hajnal Éva*, *Magyar Dániel* művei vannak jelen, személyre szabott életszakaszokat mutat: itt tart, itt tartunk a kölcsönös nevelésben, nevelődésben ma, 2021-ben, karácsony előtt.

Petőcz András

BERECZK IMOLA

A legédesebb melankólia

Vadul csörömpölt az óra. Hajnali öt. Anna gyorsan lecsapta, hogy a férje fel ne ébredjen. Bebújt a kötöcsébe, maga köré csavarta az övet, megpaskolta a zsebét, hogy minden megvan-e, és még sötétben kikíválgott a konyhába. Feltette a kotyogóst nyitott fedővel a gázra, és mereven figyelte. Jó érzéssel töltötte el a fortyogó víz hangja, ezért állva várt néhány percet, amíg a feketéje elkészül. Vastag üveg-poharat vett elő, alá porcelán tányérkát, kitöltötte a kávé, amin puha habréteg keletkezett. Tett mellé két féltve őrzött téglalap formájú kockacukrot (amit még évekkal ezelőtt a vásárcsarnokban szerzett be) és kiskanalat. Nagy pohár szódát eresztett,

majd megkeverte, hogy a buborék elillanjon belőle, mert az utolsó terhessége óta nem bírta a szén-savat a gyomra. A keksz ezúttal elmaradt, nem kapott abból a fajtából, amivel annak idején a szeretője várta. Ami előbb kemény volt, de a nyáltól megpuhult, és édesen omlott szét a szájban. Mindent tálcára készített, és kísértelt a hatodik emelet aprócska erkélyére, hogy feltöltődjön az emlékeiből, amikor még másképp volt boldog.

A barátnői mindig azt szajkózták, hogy ne rengjen a múlton, de ennyi idő után is jólesett a régi lopott hajnalok emlékébe merülni. Amikor a nála jóval fiatalabb férfi még visszahúzta az ágy-

Szabadjáték

ba egy utolsó ölelésre. Végül enyhült az erős szorítás, menniük kellett. A szerelme nagy odafigyeléssel sodort neki egy cigarettát, majd készített egy erős feketét rendre két cukorral, pedig Anna anélkül szerette. Belemártott egy szem mandulás kekszét, amit aztán a nő szájába adott. Az állán lecsorduló csepp kávé is lecsókolta, és úgy bocsátotta útjára. A férfi volt az egyetlen, aki a dohányszagú és kávéízű ajkát is édesnek tartotta. Annának hatra kellett otthon lennie, mert akkor ért véget a férje éjszakai műszakja. Hazaért, rendbe tette magát, mintha akkor kelt volna. Hat harmincra ugyanazzal a tejeskávéval és sós-vajas zsemelével várta a férjét, mint tizenöt éve minden reggel. A férj elégedetten megreggelizett, közben be nem állt a szája, elmesélte az összes érdektelen munkahelyi történetet, amelyek mindig mással estek meg. Mindent elmondott, de nem kérdezett semmit, végül ágyba bújt, hogy kialudja magát. Egyszer-egyszer a pihe-nés előtt még magához csábította fiatal feleségét. Több száz lombikhoz időzített együttlét után Anna ugyan nem vágyat, csak hálát érzett, de nem tudott (és talán nem is akart) neki ellenállni. Csupán néhány gépies percig tartott az aktus, kölcsönösen az eredményre hajtottak, és mielőbb szabadulni akartak. Ha nagy ritkán sor került erre a kitérőre, Anna újra lezuhanyozott, és úgy indult a munkába.

Most a teraszon egyedül ülve volt ideje nyugodtan mélézni ezeken a régi érzéseken. Az utcán még alig volt a forgalomnak zaja, férje és gyerekei csak később kérték a tejeskávéjukat. Kivett a pongyola zsebéből egy papírzacskót és egy lapos dobozt. Papírkát húzott ki belőle, a tasakból óvatosan dohányt szórt rá, pontosan két csipetet – egyet jobbról és egyet balról – majd lassan a szájához emelte a papír szélét és végignyálazta. Ezt az ízt akarta érezni a nyelvén, a fekete csak ezután jöhetett. Gyors mozdulattal feltekerte, gyufát keresett a zsebében,

meggyújtotta a cigarettát, és mélyet szippantott belőle. Elnézte a lassan felszálló füstöt, amint szerteoszlik a levegőben. A ház előtt, a parkban a minden csapást túlélő hatalmas erdei fenyőt figyelte, ahogy a csúcsát néhány percig narancs árnyalatba borította a felkelő nap. Ősz volt, egyetlen felhő sem úszott az égen, épp úgy, mint amikor utoljára látta a szeretőjét.

Hónapok óta tartott a viszonyuk, egyre merészebbé váltak. Gyakrabban és hosszabban találkoztak, azonban sem változtatni, sem dönteni nem akartak, jólesett a gondtalan szerelem. Egyik reggel azonban Anna nyugtalannak érezte magát – máig emlékszik a furcsa bizsergésre. Azt gondolta, talán fáradt, vagy a hirtelen érkezett őszi hideg viseli meg. Nem kívánta a szerelme által készített kávé, és a dohány füstje is csípte a szemét. Harminchét volt ekkor. Az orvosa arcát soha nem felejtí, ahogy szikrázó jókedvvel közölte a hírt. Sokévi próbálkozás után is történnek csodák: végre terhes! Ám ő ekkor haragot érzett. Igen, életében először megharagudott Istenre. Ha ilyen sok éven át nem engedte, miért akkor, amikor már csak a legnagyobb áldozat árán tudta elfogadni?

Anna hirtelen felocsúdott a gondolataiból. A fenyő teteje újra zölden lengedett. A nap szépitő sugara néhány perc alatt túlhaladt rajta. Tudta, hogy minden így van rendjén, és Isten talán tudta, mit csinál. Csupán édes melankóliát érzett. Szippantott egy utolsót a cigarettából, lassan kifújta a füstöt. Elnyomta a csikket, elkortyolta a feketét, a kanalat visszacsúsztatta a fel nem használt cukrok mellé, majd bement a konyhába, hogy elkészítse a család reggelijét. Miközben sorban vajazta a zsemleket, eldöntötte, hogy reggel munkába menet egy másik piac felé veszi az irányt, hogy megnézzze, tartanak-e még abból a régifajta mandulás kekszből.

— *Hangzó* — Megrendelhető: happycaroffice@gmail.com
erefbt@gmail.com

Nyugatplusz

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

Szabadjáték

FRÁTER ZSUZSANNA

Az életre nevel

Ma nem mentem iskolába – igaz, tegnap sem. Egyszerűen nincs időm ilyen baromságokra, fontosabb dolgom van. Persze anyámnak reggel azt mondtam, bemegyek, mert már a gyámügy így is zaklatja, de igazából a Kecskét kell megtalálnom.

Csak így reggel van lehetőségem elcsípni egyedül a Blahán, a sulis után már necces lenne, délután a haverjaival tépnek be valahol a fészükben, Kőbányán.

Amúgy is, a sulis hülyeség, semmi értelme, azt mondják, az életre nevel, de ez mese, a Csocsó is azt mondja, ő meg már csak tudja.

Csocsónak csak nyolc osztálya van, bár egyesek szerint azt is az Ecserin vette a jogsijával együtt, de mégis hetes BMW-vel jár, és az övé a fél város. Nálunk, a Józsefvárosban mindenki ismeri és tart is tőle, pedig a Csocsó igazságos, csak azokat nem szereti, akiknek eljár a szája, vagy madárnak nézik, nem fizetik időben a védelmi pénzt.

De velünk, kölykökkel a Csocsó jó fej, olykor megbíz bennünket kisebb melókkal is.

Tegnap pont azért nem voltam suliban, mert a Csocsó bandájának segítettem. Hesszeltem, én voltam a szemük, míg kipakolták azt a raktárt. Jól dolgoztam, kaptam is a Csocsótól egy tízest, és hátba veregetett, hogy még sokra viszem.

Na, hát a suliban még soha senki nem mondta ezt nekem.

Ezért is szeretnék a Csocsó bandájába bekerülni, mint tag, de előbb le kell rendeznem ezt a dolgot a Kecskével. Meg kell védenem a becsületemet, hogy lássák, nem vagyok csicska, velem nem lehet csak úgy szórakozni. A Csocsó is így kezdte, az öklével vívta ki magának a tiszteletet.

A Kecske egyébként is a bögyömben van, nagy az arca, pedig csak egy piti zsebes, aki vénasszonyok bukszájára vadászik a hetes buszon. A tegnapi akciójával viszont végképp betelt a pohár.

Míg én melóztam, addig az a genyó elkapta az öcsémet, és még a zsír új fülesét is elvette tőle. Azt a bluetooth-os fülhallgatót én vettem neki a nyolcadik születésnapjára, két napig keccsöltem érte, hamis Nike cipővel teli dobozokat pakoltam a józsefvárosi piacon. És az a rohadék elvette, pedig nagyon jól tudta, hogy kinek az öccsével szórakozik.

De nem baj, most megfizet, visszaszerzem a fülest, a Kecske arcát pedig kidekorálom. Igaz, hogy néhány évvel idősebb, meg nagyobb, de én gyorsabb vagyok nála. A zsebemben itt lapul a boxerem is, arra az esetre, ha a vita elfajulna.

Átvágok a Népszínház utcán, mindjárt a Blahára érek, állítólag a Kecske itt kezd, szereti a reggeli tömeget a metrónál meg a négyes-hatosnál.

A kereszteződésnél kikerülök egy csapat külföldit, valami sárgák, hangosan karattyolnak a zagyva nyelvükön, mutogatnak, és húzzák maguk után a gurulós bőröndjeiket. Már vágtáznék le az aluljáróba, amikor megszólal a mobilom.

A kijelzőre nézek, az ofóm az. Biztos azért hív, mert nem mentem ma sem, pedig megígértem, hogy rendszeren bejárok. Ha nem veszem fel, tuti anyámat hívja.

A Mutternek nem hiányzik még több ideg, van így is elég baja, míg három műszakban gályázik abban a tetves gyárban, hogy eltartson minket az öcsémmel. Kár, hogy még nem vagyok tizenhat, akkor már senkit nem zavarna, ha nem járok iskolába. Valahogy ki kell bekkelnem még ezt az évet. Aztán, ha a Csocsó bevesz a bandába, lesz lóvénk rendszeren, anyámnak sem kell éjjel-nappal húzni az igát.

Kicsit krákokok, hogy reszelősnek tűnjön a hangom, majd beleszólok a telefonba. Halló, tessék – mondom elhalón, mint akinek mindjárt kampec, és köhögök hozzá.

Az ofó azonban nem veszi be a betegség dumát, először kimért hangon leszid, majd áttér a lelkizésre, hogy ne lójjak, mert a gyermekvédelem, meg szegény anyám, mi lesz velem később, és csak löki a sódert tovább. Én hümmögök, mert már unom, és mennék, még meg kell találnom a Kecskét, mielőtt lelép.

De nem nyomom ki az ofót, mert egyébként jó arc, tudom, hogy tényleg aggódik értem, csak éppen lövése sincs semmiről, nincs képben, nem tudja, milyen a való élet. Abban viszont igaza van, hogy a Mutternek nem hiányzik a gyámügy, így megígérem, hogy holnap mindenképpen bemegyek, és viszem az igazolást. Persze azt még nem tudom, honnan szerzek, de az már a legkevesebb.

Szabadjáték

Végre az ofó is megunja a vakert, leteszi, én meg trappolok le az aluljáró lépcsőjén, amikor összeütközöm a tömegben egy magas, vékony alakkal.

Káromkodom, a másik is üvölt, hogy vak vagyok tán, felnézek, és akkor felismerem. Keskeny arc, alacsony homlok, mélyen ülő szemek – és a jellegzetes fonat az állán: a Kecse az. De nincs egyedül, a két csököttagyú haverja is itt van velem, ott sorakoznak mögöttem.

Hirtelen belém villan, hogy most kéne megfordulni és futni, ahogy csak bírok, mert ennek rossz vége lesz, mert a három egy ellen az sose jó, mert itt hagyhatom a fogam. Azonban mégsem mozdulok, mert ezen múlik minden, meg kell nekik mutatnom, ki vagyok, nem lehetek nyúl, nem lehetek csicska.

Felfújom magam, és támadásba lendülök. Kecskét egy villámgyors mozdulattal a falnak nyomom, és a fülébe sziszegem, hogy azonnal adja vissza az öcsém tulajdonát. Ő azonban csak felröhög, a karja ütésre lendül, én elhajolok, így nem talál, de hátulról valaki belém öklöz.

A gerincemen végiglüktet a fájdalom, megpördülök, a kezem közben a zsebembe mélyed, a boxer már az ujjaimra csusszan, amikor a Kecse kezében penge villan, olyan sebesen, hogy szinte csak a szemem sarkából látom. Már nem tudom kivédeni, az oldalamba szúró fájdalom hasít, tehetetlenül összegörnyedek, fehér pólómat pirosra festi a vér.

Valaki az aluljáróban felsikít, magas női hang, rendőrért kiált, Kecse és a haverjai megugranak és eltűnnek a kijárat felé. Magamra maradok összekuporodva a lépcső alján. Az oldalam ég, a vér egyre terjed a pólómon, a levegőt pedig egyre erősebben kapkodom. Idegenek állnak meg mel-

lettem, gyanúsan felém pislognak, majd mégis továbbmennek.

Éles sípszó harsan, jönnek a zsaruk. Nekem is mennem kell, nem akarom, hogy elkapjanak, faggassanak, abból semmi jó nem származhat.

Egyik kezemet az oldalamba szorítom, csatáros a vértől, a másikkal a mocskos falat támasztom, feltápáskodom. Valaki utánam szól, hogy hívjon-e mentőt, de én csak a fejemet rázom.

Szédülök, de nem eshetek össze, menekülnöm kell. Feltámolygok a lépcsőn, egy hajléktalanon majdnem átesem, felháborodva szidalmaz, de oda se nagyon figyelek, van elég bajom.

A fogamat keményen összeszorítom, a tenyereimet az oldalamba tapasztom, mélyeket lélegzek, valahogy haza kell jutnom. Egyik lábam rakkom a másik után, számolom a lépéseket, csakis erre összpontosítok.

A Víg utcában egy házfalnak dőlök, egyre jobban szédülök. Meg kellene nézni a sebet, de nem merem felhúzni a pólóm. Lehet, hogy kórházba kellene mennem, lehet, hogy össze kellene varrni. De mit mondhatnék, mi történt velem? BÉNA vagyok krumplipucolásban?

Ha a Csocsó bandájában lennék, most mehetnék a spéci doktorukhoz, állítólag olyan is van nekik, és senkiről nem pofáz. Ha a Csocsó bandájában lehetnék... Ez a rohadt Kecse, jól elintézt, de még megjárja, bosszút állok.

Egyre jobban szédülök, az erőm elfogyott, a lábam nem tart meg tovább, lecsúszok a fal mellett, és elterülök a nyirkos, bűzös kövön. Úgy nézhetek ki, mint egy hobó, de most nem érdekel.

Forog körülöttem minden, aztán mielőtt rám borul a teljes sötétség, egy ostoba, nevetséges gondolat suhan át az agyamon: úgy néz ki, holnap sem megyek iskolába.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

K.Ö.R.

KÁLLOY ÖSSZES RÖVIDÍTVE

ANTOLÓGIA KIADÓ
LAKITELEK

Szabadjáték

HAJNAL ÉVA

Lówy Ábris

(Tikva / תיקבה jelentése: a reménység kapuja/, 1946. szeptember 4. – Golán-fennsík, 1967. június 10.) Magyar származású ortodox zsidó család egyetlen fia. Édesapja Budapesten született: Lówy Ávrám rabbi, családja szellemi vezetője volt. Ábris négy nővérét követően látta meg a napvilágot. A magyar nagyszülők iránti tisztelet miatt otthonukban magyarul és héberül beszéltek.

Ábrist édesapja tanította, aki nagy hangsúlyt fektetett a Talmud minél mélyebb tanulmányozására. Szülei a rabbinikus judaizmus követői, akik az összes törvényt szigorúan megtartották. Törvénytisztelő életmódjuk mellett a hét-

köznapi világban élve minden olyan modern dolgot elfogadtak, amelyek nincsenek ellentétben a Tóra szellemiségével.

Fiuk húszévesen kezdett költészettel foglalkozni. Nagy hatással volt rá a magyar Pilinszky János (1921–1981), akinek az Egy KZ-láger falára című megrázó ciklusát magyar barátja, Thurzó Gábor jóvoltából lemásolta, és egy kis zöld dossziében őrizte.

A Hatnapos Háborúban harcolt a hazájáért. E háború utolsó napján, 21 évesen halt hősi halált. Ígéretes verseiből egyelőre hét zsenge került elő. Pársorosai filozofikus kiáltások.

Lówy Ábris, a kép jobb szélén – csak ez az egy fotográfia maradt fenn (1965/Life)

LÓWY ÁBRIS versei Zsengék

Első

Teremtőmmel lapulok itten.
Nincs puszkazaj,
most semmi sincsen.

Második

Tórad szívembe bevilágít,
más élet ez,
mindent megmásít.

Harmadik

Csak még egyszer,
csak egyszer segíts még!
Segíts énrajtam, ne legyen kétség!

Negyedik

Mélységből kiáltom neved.
Ments meg, kérlek,
ments meg engemet!

Ötödik

Nincsen már senkim, nincs bajtársam,
öt napja félek, ki tudja, meddig élek.
Szakadatlan mormolom neved.
Uram,
hány ima kell még?

Hatodik

Imaköpenyem kis rojtos tálit,
hiába veszem föl a kipám itt.
Elszakadt imaszíj ez a délután,
csak még egy napot éljek túl, Adonáj!

Hazám

Olajfák hegyén nincs virradat,
ez az éj valahogy itt ragadt.
Hazám elrabolt madár –
amerre nézek, csak halál.

— Szabadjáték —

BARTER LILLA (MAGYAR DÁNIEL)

Egytucat

Egy

Ez a kezdet.
Kezdetben vala az Ige.
Az Ige nem az volt, hogy szenvedj.
De a szenvedés testté lett.

Két drog

Szer. Szeret. Szeretem.
Cucc. Cuccol. Cuccolom.

Három

Jöve a huszonegyedik esztendőben
az új élet ígérete – és mi
boldogok voltunk vala.

Négy lépés: Légy – Lét – Hét – Hit

„ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott leszek közöttük” (Mt 18,20)
„engedjétek hozzám a gyermekeket” (Mk 10,14)
„akinek pedig nincs, attól még azt is elveszik, amiről azt véli, hogy az övé” (Lk 8,18)
„aki hisz énbennem, ha meghal is, él” (Jn 11,25)

Öt

n 5 5 5 5
5 i 5 5 5
5 5 n 5 5
5 5 5 c 5
5 5 5 5 s

Hat

óvatos, íves tánclépés a létem
valamit halkán dúdolgatok
elnémult az ultrahang
harangtoronyból szól most a gyászének
nyikorognak sorsbútorzatok
én vagyok az a harang

KISTELEKI DÓRA illusztrációja

Hét

Öröm.
Minden öröm.
Minden öröm érdemes.
Minden öröm, amiért érdemes.
Minden öröm, amiért érdemes élni.
Minden öröm, amiért érdemes élni, a miénk.
Minden öröm, amiért érdemes élni, a miénk volt.

Nyolc

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Felskiccelve az újság szélére,
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
amit nem szabad elfelejtenünk,
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
hogy a jégvirág a szél zenéje,
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
szépségét a tél hozza el nekünk.

Kilenc

ez nem lehet vers, ez csak nyelvbotlás
kimondani sem lehet, ezt nem lehet, horzsolja bőrünk
az élet, a homok ábrát rajzol belénk egy pálcával,
amit kettétör az idő, az utolsó fészkelődések csendje morajlik,
mielőtt felgördül a függöny, és ott van mögötte a vészkijárat
felirat, mint a vonatablak fölött, ahol a többéves por megállt –
felszívjuk azt is, aztán vala az élet csendes és élettelen
szer, cucc, nincs, harang, jégvirág
nem nézek fel, nem érdekel a szamovár

Tíz

...és lőn este, és lőn reggel, másnap.

11

Feküdtünk a létben, szelíden mosolyogva,
szemmel tartottuk a verőfényes eget.
Aztán mintha szike hasította volna fel
felettünk az óriási kék sátrat,
kinyílt minden,
s mi megláttuk, mi van az ég mögött.
Nem az, amit várnék, nem az, amit várnál.
Nem a semmi, hanem a nincs.
Nincs csak úgy lehet, ha előtte volt valami.
Beígért ajándék, amit nem kapsz meg,
beígért gyermek, aki sosem jön el.

Egytucat

Ez a kezdet vége,
és kezdetben volt az Ige...

KISTELEKI DÓRA:
Engem néző isten

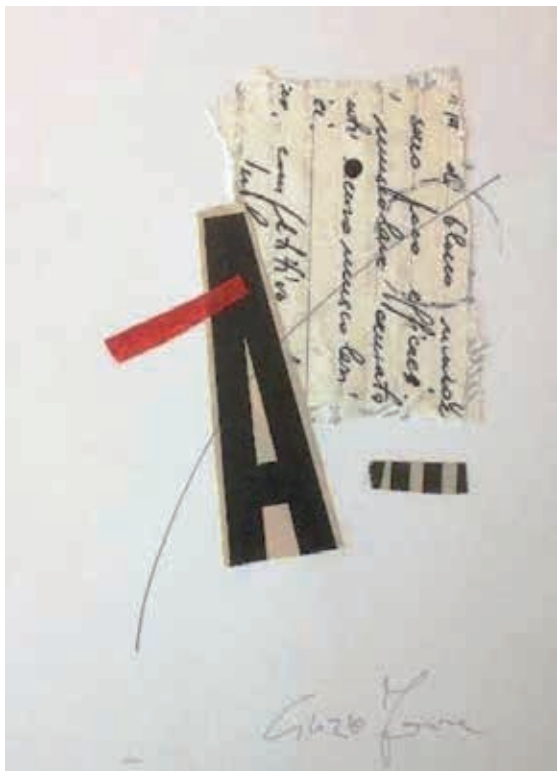
BALIZS DÁNIEL**Egyszerűen
csak**

egy kérdés volt semmi különös
kíváncsi voltam ebéd közben sokat beszéltem
azóta tudom veszélyesek a jókedvű kérdések
ilyenkor fáj igazán a józanodás
aztán az ordítás
mi közöd neked hogy mennyit keresünk fiam
mocskos szitkok anyám-apám között
azt már a szobából hallgattam
aztán délután az ijesztő csend
nem tudtam mennyire tettem rosszat
mennyire kell szégyellnem magam
ezen tűnődtem mikor belépett anyám
karját kinyújtva belökött a falhoz
s a mellkasom szorítva annyit mondott
mély nyugodt meggyőződéssel
apáddal még sosem veszekedtünk ennyire
és ez a te hibád

Budapest, 2021. szeptember 28.

CINZIA FARINA vizuális költeménye

(0)

CINZIA FARINA ALKOTÁSAI

(1)

■ AVELINO DE ARAÚJO vizuális költeménye

■ ZILÁHI NONO: Dosztojevszkij

ZILÁHI NONO: Underground mining I-II.

BENYÓ TAMÁS

Kudarc

Andris hiányérzete már-már az elviselhetetlenségig fokozódott. Ellenállhatatlan kényszert érzett, hogy a koporsó fedelét felfeszítve megbizonyosodjon róla, valóban az édesanyja fekszik a ravatalon, s nem valaki más. Azóta nem bízott senkiben, hogy gondozását egy idegen férfira bízták. Mélységes gyanakvással fogadott mindent maga körül, sokszor még a saját gondolatait is. Nem csoda hát, hogy anyjának temetésével kapcsolatban is kétségek gyötörték. Nem is annyira a halál eseményének tényszerűsége, mint inkább a mögötte meghúzódó titkos szándék nyugtalanította, amely csakis őrá, Andrisra irányul, mintha mindennek, ami csak történik, egyetlen célja lenne: zavart és ezáltal félelmet kelteni a fejében. Mivel azonban semmilyen felsőbb hatalomról nem volt tudomása, mely a mindennapok eseményeit kívülről irányíthatná, egyedül az anyját hibáztathatta. Az anyját, aki azért ivott és részegeskedett annyit, azért gomombáskodott vele, és pofozta kékre-lilára, azért vonult hosszú évekre a kórházba, onnan pedig egy vidéki szociális otthonba, hogy ezzel is őt, a fiát büntesse valami titokzatos, meghatározhatatlan, de legfőképp megbocsáthatatlan bűnért, amit ki tudja, mikor és hol követett el, vagy el sem követett soha. Tehetetlenségében, mely az idő múlásával csak egyre nőtt, számtalanszor elképzelte, miképpen áll majd bosszút rajta, amiért az már évekkal a halála előtt lemondott róla. Gondolta, csak meg kell várni, amíg a leendő áldozata annyira kiszolgáltatottá válik, hogy már megfordulni sem képes saját erejéből az ágyban, nemhogy akár csak szomjoltás céljából vizet tölteni magának egy pohárba. Elképzelte, hogyan kínozza majd etetés közben, s vonja meg a falatokat a beteg szájától, amíg annak az arcán el nem uralkodik a teljes kétségbeesés; elképzelte, hogyan fordít neki hátat, amikor az csak annyit kér tőle, hogy igazítsa meg a párnát a feje alatt, majd végül hogyan utasítja vissza reszkető közeledését a távozás sötét pillanatában. Bár ezen a ponton rendszerint elbizonytalanodott: talán mégis meg kéne majd neki bocsátani, ha arra kerül a sor, végül is... – gondolta, majd tovább szötte magában átkos terveit. Most pedig minden, amit aprólékos részletességgel kigon-

dolt magában, egy csapásra értelmét veszítette az anyja hirtelen halálával. Andris hideg szívvel vette tudomásul, hogy a jövőt többé már nem tekintheti a múlt egyszerű folytatásának. Ha vár is még rá valami az elkövetkező időkben, az nem lehet több és más, mint céltalan kóborlás a semmiből felbukkanó események kusza összevisszaságában.

Körbenézve a vészjósló félhomály uralta terebben, szomorúan tapasztalta, hogy alig több mint egy tucat ember jelent meg a szertartáson, s azok is a szűk család és az elhunyt régi kollégái köréből kerültek ki. Andris nagynénje három gyerekével és az ősember kinézetű púpos férjével, mellettük a nagybátyja, ki tudja, hányadik feleségével az oldalán, középen pedig a reszketeg, évek óta súlyos demenciától szenvedő, aprócska nagyanyja várta, mikor kezdődik el a ceremónia. Jobbra mellettük a már jócskán felnőtt korba lépett unokanővérei pusmogtak egymás közt az orruk alatt, miközben a bejárat mellett a halott asszony egykori munkatársai, két feltűnően vékony nő és egy középkorú kecskeszakállas férfi fészkelődtek. Nevelőapja, aki az évek során a humánus legkisebb jelét sem mutatta irányába, most is részvétlen közömbösséggel nézett el a feje felett, le nem véve a szemét a fényesre lakkozott koporsóról. Katonai múltját idéző merevségével látványosan kitűnt a többiek közül. Mint általában, most is kínosan ügyelt rá, nehogy valaki véletlenül családtagnak nézze. Feltűnően került mindenkit a szertartás egész ideje alatt, aki közelebb kerülve hozzá, megszólíthatná.

– Ülj rendesen! – bökte oldalba Andrist, mikor az majd lecsúszott a székről. – Legalább a saját anyád temetésén szedd össze magad, ha már egyébként képtelen vagy normálisan viselkedni.

A fiú percekig nem reagált. Csak jóval később válaszolt, akkor is alig hallhatóan, mintha nem is a mellette álló mostohájának, hanem magának mondaná.

– Te nem vagy az apám! Nem tartozom neked engedelmességgel. – Majd hozzátette: – Azt azért még megvárom, amíg te is a föld alá kerülsz, rohadék!

A gyászolók menete méltóságteljesen haladt a ravatalozó kopottas, szürke épületétől a sírkert

egy eldugott végében található gödörig, amelyet a temetkezési vállalat emberei már jóval azelőtt megástak, hogy a halottaskocsi az elhunytal a helyszínre érkezett. Mikor aztán nagy sokára odaértek a sírhoz, a fiú meglepetten látta, hogy a két fizetett földmunkáson kívül egy jól fésült, ápolt külsejű férfi is a helyszínen tartózkodik. Andris hosszan meresztette a szemét, vajon kié lehet ez az önmagában nem túl barátságos, de nagyon is ismerős arc, mire közelebb érve végre sikerült felismerni az idegenben a tulajdon édesapját. Már vagy nyolc éve annak, hogy lelépett valami fruskával, ahogy az anyja nevezte. Azóta hírét sem hallotta. Persze azt sem nagyon értette, ha már eljött, miért nem hozta magával legalább a féltestvérét, akivel még soha nem volt alkalma találkozni. Róla is csak annyit tudott, hogy nem sokkal a szülei szétválása után született, és Zsófia névre keresztelték. Vajon megismer? – tette fel magában a kérdést, mikor a tekintetük egy pillanatra összetalálkozott. Türelmetlenül várta, hogy a férfi közelebb lépjen hozzá és mondjon valamit, de az nem mozdult. Egy helyben állva figyelte, miképpen rendeződnek félkörbe a sír körül az újonnan érkezők.

A gyászbeszéd, melynek elkészítésével egy helyi közhivatalnokot bíztak meg a hozzátartozók, meglehetősen rövidre és személytelenre sikeredett. Nem élt még ember a földön, akinek a búcsúztatójára ne illettek volna az elhangzott szavak és mondatok. Elég lett volna az elhunyt nevét és éveinek számát kicserélni, hogy a szöveget egy másik alkalommal újra szolgálatba állíthassák.

A ceremónia már épp a végéhez közeledett, mikor Andris kivetkőzve magából, váratlanul, szűnni nem akaró nevetésben tört ki. Hiába záporoztak rá a gyászolók szemrehányó pillantásai, hiába ciccegetek, csitítgatták a körülötte állók, képtelen volt megzabolázni magát. Mint izzó láva a földgyomrából, úgy bugyogott föl torka sötét üregéből a gurgulázó hahota, elsöpörve útjából minden szégyenérzetet s zavarodottságot. Csak úgy rázkódott a nevetéstől. Tetszett neki ez az érzés. Boldognak ugyan egy cseppet sem volt boldog, de legalább életében először senki nem merte nyíltan rendreutasítani. Jó pár percnél kellett eltelnie, hogy tudatosítsa magában, minél mélyebbre hatol az extázis keltette öröme bugyraiba, annál felszabadultabbnak érzi magát. Mégis, abban a pillanatban valami különös meglepedés fogta el, amelynek a szívmengető hatása még sokáig megmaradt az emlékezetében. Lassan csendese-

dett el, ügyelve a fokozatosságra. Jól tudta: most övé a főszerep, mindenki tekintete rá szegeződik, s azt várja, mi lesz a következő lépés, amellyel meglepi a közönségét. De ahogy az idő előrehaladt, úgy halványult el benne a felszabadulás érzése, hogy végül újra zuhanni kezdett, s a játékot, amit eddig emelt fővel kifelé játszott, most lehajtott fejjel magában folytatta: – Ugyan mit akarnak ezek tőlem? Táncoljam körbe őket, majd ugorjak fejest ebbe a szép nagy gödörbe, hogy végre tőlem is megszabaduljanak? Úgy látom, van itt hely bőven nekem is. Vagy koszorúval a nyakamban vonítsak, mint a farkasok, amíg véget nem ér ez a bohócparádé? Vagy köpjem szembe mindegyiket, s csak utána feküdjek be anyám mellé a koporsóba? Bárcsak dögölnének meg ti is, ahányan csak vagytok! – Ekkor újra felemelte a fejét, hogy körülnézzen, vajon figyelik-e még a többiek. A szertartásvezető épp befejezte a beszédet, amikor a földmunkások a halottaskocsihoz léptek, hogy kiszabadítsák a koporsót a raktérből. Nem siettek. Komótosan dolgoztak, egy másodpercre sem zavartatva magukat a gyászolók borongós pillantásaitól. Megfontolt lassúsággal, mégis minden erőlködés nélkül helyezték végső nyughelyére az elhunytat. Mikor aztán mindennel kész lettek, némi borralaló reményében, maguk is kifejezték részvétüket a családtagok felé.

Dél felé járt, s az emberek kezdtek szétszéledni. Először Géza, a nevelőapa távozott, hátrahagyva a gondjaira bízott fiút, majd őt követték sorban a többiek. Andris hamar egyedül találta magát a rideg sírkövek között. Üres fejjel, egykedvűen bámult maga elé, mikor észrevette, hogy a gondosan lelapogatott földhányás, mely az anyja koporsóba zárt, kihűlt testét volt hivatott eltakarni, egyszer csak megemelkedik, majd visszasüllyed. A fiú hátrahőkölt, s meredten figyelte, mi fog történni ezután. Nem sok idő telt el, s a dombocskára újra megemelkedett, mintha csak nagy levegőt vett volna, hogy azután kifújva magából ismét visszatérjen nyugalmi állapotába. A föld komótos mozgását halk, mégis jól kivehető morajlás kísérte. Andris mozdulni sem bírt, miközben figyelmét egy újabb különös látvány vonta magára. Nem messze tőle, őt viseltes ruhába öltözött ember feküdt szabályos kört formázva a sírok között. Mivel a férfiaknak combtól lefelé mindkét lábuk hiányzott, ezért jobb híján a kezüket használták helyük megváltoztatására. Így húzták maguk után tehetetlen törzseiket a porban, ügyelve, hogy a körforma végig megmaradjon. Mozgás közben,

mely egyfajta rituálé látszatát keltette, ismeretlen nyelven ismeretlen szöveget kántáltak. Még tartott a különös előadás, mikor Andris egy erős szorítást érzett a jobb lábán. Csak miután lenézett, akkor vette észre, hogy egy földből kinyúló ráncos kéz húzza magával lefelé a bokájánál fogva. Ekkor jeges rémület fogta el. Szíve úgy zakatolt, mintha ki akarna ugrani helyéről, miközben minden erejével próbálta kiszabadítani magát a fogságból. Ám minél inkább igyekezett, a kéz csak annál jobban kapaszkodott a lábába. Szeretett volna segítségért kiáltani, de egy árva hang nem jött ki a torkán. Már csaknem teljesen elvesztette az öntudatát a félelemtől, amikor hirtelen alábbhagyott, majd teljesen megszűnt a szorítás, a testek pedig, mintha csak a föld nyelte volna el őket, felszívódtak a felpuhult talajban. Andris csak erre a pillanatra várt.

Amint megérezte, hogy szabadon tudja mozgatni alsó végtagjait, nyomban futásnak eredt. Mint akit puskából lőttek ki, úgy rohant a bejárati kapu irányába. De hiába kapkodta a lábait, csak nem akart célhoz érni. Az út hosszú volt, és ő nem szokta a tartós fizikai megterhelést. Hamar kifulladt. Mivel pedig a futás közben keletkező szúró fájdalom az oldalában megállásra kényszerítette, jobbnak látta keresni egy padot, hogy egy kis időre megpihessen. Helyet foglalva első dolga volt szemügyre venni a sajgó lábát, melyet percekkel azelőtt még egy idegen kéz szorongatott. Meglepődve tapasztalta, hogy bokáján még mindig ott díszlegtek a frissen átélt trauma vöröslő jelei. S bár furdulta a kíváncsiság, mi okból történt, ami történt, nem talált értelmes magyarázatot.

(regényrészlet)

SZENTE B. LEVENTE

Ahogy most a világ

Esztenedeje, hogy fejembe bezárkóztam.
Azóta a hangyákat figyelem, és ablakunk előtt régi ismerősömet, a szomorúfűzfát nézem.
Pár hónap elég volt hozzá, hogy felismerjem, a fa engem figyel, törzsén az apró hangyahad rendszerint eső előtt integet, így kommunikálnak velem.
Én visszaintek, leng minden egyes ág rajta, ébenfekete, apró hadurak menetelnek fel s alá, beleszimatolok a levegőbe – én mélyeket lélegzem.
Ilyenkor kikacsintok a szép fűzfának, ő megrázza magát, nem is zavar, ha mások azt mondják, ágkarjai között csak a szél járkal.
Tavasszal nekem öltözött, nyáron árnyat tartott, ősszel búcsú gyanánt leveleket hullatott.
Szépek voltak, recézettek, ciradás lapszéllel, amelyeket tenyerembe szépen lerakott.
Néztem innen, onnan is, nem értettem semmit.
Mire megsejtettem, nagyobb a baj, télben állt térdig a táj.
A fa csak állt ott, mozdulatlan, mint az örök magány, úgy szobrozott. Fagyott arcában a jégvirágmaszk, ijesztő volt, ahogy most a világ is...
Valahol nagy és rettenetes tűz támadt.
Az utcákon összeviasszaság, vad kiabálás:
– Nem messze innen valami fák fellázdattak, és hirtelen elhatározással emberekből máglyát raktak.
Így, együtt égettek el – azt mondják.

MORKUSZT TAMÁS

Énvédők

Szükségünk van a titokra,
apró dobozba zárva,
masnival átkötve.
Amit se kulcs,
se jelszó nem nyit.
De ott van benne
a várakozás izgalma.
A játékos kihívás,
a kaland ígérete,
talán Schrödinger macskája is.
Egyszerre a kíváncsiság
és a bizonytalantól való félelem.
Valahol mélyen legbelül,
elfojtásba csomagolva,
csalóka díjzönnel várja
a helyes megfejtőt.

BÍRÓ KINGA

Holnap hatvan

Alaposan kell a bőrbe masszírozni. Először a szemkörnyékre, széthúzni vele az apró szarkalábakat, hogy ne váljanak ronda életúttá. Aztán a karikákat kell elsimogatni, hogy ne árulkodjanak a hideg éjszakákról. Az orcákat paskolgatni kell, így lesz üde rózsaszín, nem pergamenszínű, mint a vénasszonyoké. A nyakat nagyon vastagon kell krémezni, ne lógjon a bőr, mint Katának, elképesztően undorító és szájalmas.

Elképzelhetetlen, hogy az én nyakam lógós legyen, az olyan, mint a kopasztott csirke. Fontos a rántalanítás rituáléja. Ri-tu-á-lé, napi kétszer, azt mondta Zituka, a kozmetikus, és három liter víz meg egy kis kollagén. Ki bír ennyit inni? Egész nap a WC-re járok, de megéri, mert dicsérnek, milyen szép a bőröm. Még szép! Anynyi mindent megteszek, nem akarok elfonnyadni. Testi hidratálás a reggeli, esti rutin.

Holnap hatvanéves leszek. Hihetetlen. Letagadhatok tíz évet. Zituka állítja, s igaza is van. Mindig is hiú voltam, odafigyeltem a sportra, még ma is mindennap sétálok tíz kilométert, az időmből kitelik... a lábam így szép, izmos, karcsú, mint fiatalkoromban.

Megőrültek értem a férfiak. Karcsi milyen sokáig udvarolt, hiba volt Lacit választani. Karcsi a tenyerén hordozott volna, Laci meg csak mellőzött, miután elvett. Ez a jó szó: mellőzött. Fontos munkája volt, minden pillanatot annak szentelt. Én csak mutogatni voltam jó, villogni a munkavacsorákon. Pénzünk volt, megvolt mindenem, tudtam magamra költeni. Főleg a krémekre, azok miatt vagyok még mindig ilyen feszes.

Gyereket én nem akartam egyébként. Tönkretette volna a csípőmet, a mellemet. A gyerekek kiszipolyozzák a testet. Látom Zitukán is, nemrég szült, a hasa négy hurka. Borzasztó. Nem fogyókúrázik, mert szoptat. Szerintem attól még lehetne diétázni, egy nő mindig adjon magára.

Sötétedik, lehúszom a redőnyt. Az ablakból látom a kövér szomszédasszonyt. Velem egykorú, iszonyú, mennyire elhagyta magát. Döcög az utcán a férjével. Kézenfogva jönnek

haza a ködben, óvatosan tipegve a csúszós úton. Kézen fogva – öregségükre. Milyen romantikus. Csattan a redőny.

Nagyot sóhajtva leülök az ágy szélére. Bekrémezem a kezemet, gondosan, aprólékosan, különös figyelmet fordítva a kézfej érzékeny bőrére. Micsoda szerencse, hogy nem lett májfoltos a bőröm. Mindig vigyáztam a fényvédelemre, ezért olyan a kezem, mintha negyvenéves lennék.

Holnap hatvan leszek. Nem nézek ki anynyinak. Holnap elmegyek a patikába, veszek egy új arcápolót. Ez lesz a születésnap ajándékom. Talán Zituka felhív majd. Mondtam neki, hogy holnap lesz a születésnapom. Esetleg még pár kolléganő a volt munkahelyemről. Vagy mégse? Mindig irigyek voltak rám, mert jól tartottam magam. Vagy talán Laci? Azért mégiscsak illene húsz év házasság után. De miért is hívna, mikor a válás óta nem beszéltünk. Akkor a szomszédasszony, az a kövér, majd felköszönt – azt se tudja, mikor van a születésnapom. Valamilyik barátnóm? Melyik a sehány közül?

Lefekszem. Fontos az alvás a bőrömnek. Holnap hatvan.

Magyar
Nyugatplusz4.

Pest-budai mozaikok
Szabó Zoltán Attila szerkesztésében

Korponay Zsófia Zöld Csaba Blazssovsky Ákos

Talány Akusztik

INFINITE BUDAPEST

Megrendelhető:
happycaroffice@gmail.com
ereftb@gmail.com

KÓBOR ADRIÁNA

Oppozíciók

Nem azért, mert megtört, vagy elhajlott — szemeiben a fékbetétek arra engedtek következtetni, hogy „gátlásos” — aztán, *csupán azért*, mert nő, nem vezethet motort. Amikor *Amelia* megkerülte az *Atlanti-óceánt*, nem hallgatott másra, mint a motorzúgásra... Éppen, ha vöröstre pingált körmökkel kaparnám szét dühömben a tankot, piros sapkában mosolyogva a benzinkúton, *hogy apám tizenhét évesen a garázsban*, de nem. Nem gátolt semmiben. A „gátlások” belőle és tőle születtek, de „vezettem”. Megkérdezhetnéd, miért nem jó az oldalkocsiban, széltől és benzingóztól lucskos zajban — *eltemetkezni...*

gondolataim csavarkulcsos mámorában, ahogy az emlékek szele mellém áll, mindenben. Láttam bénázni aszfalton, *s aszfalt-, csók-, rúzs- és olajfoltos arccal* a tükörben fékezni magam... Nincs más igazság, csak az, ahogy a Szent Bernát-hágót ölelem magamhoz, mellettem a senki és a sötét, a rádió *barangol*, s elhiszem, hogy egy tóban oldódni, *mert túltoltad a gázt*. Az nem probléma, ha ő töri el a bordád, ha beléd rúg. De ha véletlenül elesnél (mert ő már esett), *természetesen...*

Mielőtt elindulnál, Youtube-videókkal próbál meggyőzni arról, hogy egy nőnek nincsenek álmái. Kár, hogy a videóban tizenéves fiúk esnek-kelnek; a mentőautók féktávolsága túlzott. Rákban és idegességben meghalni *nem bűn*. A férfinak legyen hobbi, a nőnek a munkája *hobbi*. Nincs más. Semmi sem köt ehhez a földhöz, a veszély pedig egyetlen és kegyetlen: a férfi. Alkalomadtán, elképzelem, hogy kikötöm egy fához, mint hű lovat, mely elkísért a békés ütközetek után haza. A probléma csupán az, hogy nem ló volt. Az oldás és a gézbe burkolt fájó kezek, a megoldás, másfelől érkezett.

Ma van a biciklisták világnapja. Nem tudom, hová vezet ez az út, de amíg nem én róttam le kilométerek rakott zaját, amíg nem én döntöttem le, amíg nem az én testemet lökdöste a szél, egyáltalán nem érdekel, ki mellett kellene meghalnom a nyeregben. Félvív vágyak. Holnap oltás. Pfizer, Astra Zeneca, nyavalyáskodás. Semmi kedvem *beérni* téged. Nem erről szólt az egész. A halál centiméterről centiméterre tologatja a borospoharat, s a mélyén már semmi más, mint eldobott álmok bűgő moraja. Hiába hinni. Hiába már. Nem voltak *karok, futóművek, felfüggesztés*, ami meggyőzött volna arról, hogy pozitív hatással vagy arra az emberre, aki valaha is voltam. Teljes leépülés. A település épületei lassan és dadogva: időutazás a múltba. Nem érdekel,

honnan fúj a szél, honnan ragyog a lyuk, fogalmam sincs, mi ebben a ráció, ha az ember már megélté és túl van, rajta, rajtad — és *másokon is*. Fogadkozom, de időben és térben ez a beszélgetés is a kommunikációs zavar recsegésébe fullad. De hát *te is tudod*, kettőnk közül egyetlen ember sem használja az agyát. A másiknak *fölösleges*. Vértörös körmökkel véresre verem az ökleimet a falon, gyönyörű ez a festmény: vér és akarat. Majd akkor fogok legközelebb szóba állni valakivel, ha nem beszél hozzám fölöslegesen. Szeretnék mindent, mindent, a minimális rozsdás felületére redukálni. Valaki, aki többnek hiszi magát, mert férfi és az évjárata datáltabb, hitelét veszti. Elég a potenciálból. Nincs különbség 600 cm³ és 50 cm³ között, ha valakit *félrevezetett* az élet. Ez is, leginkább.

SZENTE B. LEVENTE

Miattatok

az egyre erősödő dobok hangjától
éjjelente többször felébredek

madártoll szárnyú szikrák táncolnak a tűzben
a fehér zaj ugyanilyen lehet –

árnyék-alakok kapaszkodnak fel koponyám falán
azt mondják hogy beszélnek hozzám

ne bántsátok a bennem
élő meg nem értett lényeket – kiáltják

ők velem együtt
miattatok más milyennek születtek

HORVÁTH MARGIT

Szmirna

a szorongatás kezét fog a szegénységgel
a sok pénz elhitei a gazdagságot
a templomban megjelenik a sátán
próbára tesz megkísért börtönébe zár
rálöki a szenvedést az emberre
a félelem elterpeszkedik a földön
aki hű lesz önmagához koronát kap
győzni fog és nem sebzi többé lelkét a halál

(részlet a szerző *Hét hely című műveiből*)

NAGYGYÖRGY ERZSÉBET

Benne virágzik a félelem

Eljiesztem magammal a halált,
most benne virágzik a félelem,
ronda, fekete bogáncs.
Keserűség terjed, iszonyú gyorsan.
Falánk jószág, befalja érzéseim.
Vaskos kínok gyötörnek óraszám.
Jutalmam (ha jut nekem)
talán mégsem a pokol lesz.

KÉRINGER GÁBOR

Visszaesés

Hulló hajam,
őszülő szakállam
válaszvonala a
már nem és
a még igen között:
határa élén
részegen, rettegve táncol
a valóság.

FARKAS GÁBOR

Fúga hat tételben

„Mert van a tárgyaknak könnyük: szánják a halandót.”
(Vergilius)

(I.)

Benned a lombok, az árnyak, a kert, szárnyak suhogásán
zümmög a dél, hintáztat az ágakon éppen,
telt ajkad szeder-édes, nyár serken mosolyodban.
Jól van ez így. Ha ezüstkeretes kirakatban a léted,
nincs, ami elrettentsen a végtől. Lángol a sejtés,
vissza se nézz: lelkedben a fodrok rég kisimultak.

(II.)

Lélegzel még. Vakcina-békétlen nyugalomban
rezzen a test, sosem alszol virrasztó kegyelemben.
Gép a tüdődön, a kert, mi miénk volt, távoli emlék...
Félek. Nem tudok álmos csened részese lenni,
és enyhíteni szomjad, s félsz te is ebben a csendben.

(III.)

Nézem, ahogy fátyolban a táj, mint őszi menyasszony –
halkan, szinte csak úgy, hogy az Isten hallja imámat,
ismételtem szavaid: nincs baj – mondtad, de a hangod
távoli nyár volt, mint egy gyermekrajzon a színek.

(IV.)

Elhagy minden szó, ahogy épül a térben a semmi –
jégtakaróban a lázad, a test korhadt fakereszt csak,
éj-madarakkal küzdünk megfeketült jelenünkben.

(V.)

Testmeleg éden a láz, mikor illan a béke a csendben –
elmémben násztáncot jár a halállal az emlék.

(VI.)

Létünk lombtalan erdő köddel telt kegyelemben.

KISTELEKI DÓRA illusztrációja

A mű szerzője a XXIV. Aquincumi Költőverseny Arannyal ékesített babékoszorúját és a Nyugat Plusz különdíját vehette át 2021. szeptember 25-én az Aquincumi Múzeumban. A zsűri tagjai: Szepes Erika, irodalomtörténész, kritikus, Farkas László, a Tekintet szerkesztője, Baráthy György, dramaturg, műfordító és Szabó Zoltán Attila, író, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője, az Újnyugat Irodalmi Kör vezetője.

MECHLER ANNA

Gyermekhalál

Elhagyottan fekszik a nagyszobában.
Kis kezével integet öntudatlan,
Míg a testét rázza a láza, szenved:
Élni szeretne.

Élni még, mert oly keveset tapasztalt,
Nem tanult meg futni se – vagy beszélni.
Ó, milyen jó lenne, ha nagyra nőne,
Látni utódját!

Ám a kór nem tűri a kósza álmot:
Ott a párnán/pulton már a halál irányít,
Várja, fusson végig a láz a testben...
Fognak a percek.

Görcsbe rándul karja, a csöppnyi lába,
Már zihál, nem kap levegőt szegényke,
Mintha meggyulladna a test belülről:
Készül a végre,

Nincs mi itt tarthatja, a lába lassul,
Nem kalimpál már, kicsi melle horpad,
Majd utolsó sóhaja száll az égre,
S vége a létnek.

Nem köszönnek tőle: a földbe ássák,
Oly sok embert öl meg e furcsa járvány...
Lelke fényben fürdik a meggyfa ágán,
Fényben, örökké.

A mű szerzője a XXIV. Aquincumi Költőverseny Bronzzal ékesített babérkoszorúját érdemelte ki. A zsűri tagjai: Szepes Erika, irodalomtörténész, kritikus, Farkas László, a Tekintet szerkesztője, Baráthy György, dramaturg, műfordító és Szabó Zoltán Attila, író, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője, az Újnyugat Irodalmi Kör vezetője.

MISKE EMŐ: Számkivetett

A mű szerzője a XXIV. Aquincumi Költőverseny Ezüsttel ékesített babérkoszorúját vehette át 2021. szeptember 25-én az Aquincumi Múzeumban. A zsűri tagjai: Szepes Erika, Farkas László, Baráthy György, Szabó Zoltán Attila.

SZILASI KATALIN

A haldokló

Érzem a végem. Már tűz égeti szét a tudómet,
foszlik a húsom, a csontom, jaj, kifehérlük alóla,
s rút kiütések tarkítják végig sima bőröm.
Ápoltam Verust, uramat, most rajtam a dögvész.
Engem visznek a szorgos szolgálak majd a gödörbe.

FELLINGER KÁROLY

Szökőkút

Kisgyerekként nevet adtunk öcsémnel
a fáknak, bokroknak,
halaknak, üres csigaházaknak,
kagylóknak.

Amikor megtudtam, hogy másképp
hívják őket,

egy világ omlott össze bennem.

Ilyen szomorúságot csak az érezhetett,
aki magától rájött, nem lapos a Föld,
mint a parafadugó.

Ekkor határoztam el,
hogy majd verseket írok.

Ha megnevezek valamit,
az lesz a családi,

én meg az áldozat.

Eldöntöttem, kedvenc
költő barátom temetésére
elviszem majd a nekem
legkedvesebb kötetét.

Imakönyv helyett.

Csak abban nem voltam biztos,
vajon a nekem dedikáltat vagy
a dedikálatlant vigyem-e.

Kisgyerekként nevet adtunk öcsémnel
a fáknak, bokroknak,
halaknak, üres csigaházaknak,
kagylóknak.

Már nem zavar,

hogy előtte is volt nevük.

Falunk határában a huszonhárom
kilométeren át kacskaringózó Kis-Dunát
csak az idegenek hívják így.

Nekünk az maga a Duna.

Kétszer már majdnem belefúladtam.

Egyszer az öcsém, később
az unokatesóm mentett ki.

Az unokatestvérem azóta
meghalt, fiatalon.

Hirtelen megállt a szíve.

Ő már kétszer beleléphet
ugyanabba a folyóba.

A jövő elvesztett pénzérme.

Talán a Dunában majd megtalálja.

FARKAS GÁBOR

Összeér

hajnal – Kassa – üres peron –
teng-leng néhány tesztoszteron –
gépi kávé – tömény hiány –
kukát túr egy gyerek-cigány

mikro-otthon – mikro-éjjel –
nyelvet tör a *dobry večer* –
korán van még, de elkéstél –
nem határoz idő és tér

lányok a pályaudvaron
arcukon sminkelt tavasz

marasztaló annak, aki menne
kinek otthona fáj éjjelente

Szépül a szeminárium, ahol lakom,
a járdaszélen is kibújik némi gyom:
Kassán múlik a tél. Az utca illatos,
tavaszt csenget éppen egy öreg villamos.

nem a hegyek a fenyők
nem a szlovák sör
inkább csak a *nem*

valahol végre lenni kellene

ez a hiány ragaszkodása
a visszatérő miért és hátha

ujjaim a mobil gombjain
neveket keresek
mondatba emelem romjaim
mint sértődött gyerek

most jéghideg homok szegek
villany – égve hagyott
éber magányban az éjjelek

úton –
se itt se ott

DANCS RÓZSA

Könnyek és örömkönnyek

(néhány sor Budai Izabella emlékére)

A világvárvány előtt évente (április-májusban) került sor a Torontói Multikulturális Fuvolaszövetség rendezvénysorozatára a Hart House-ban, a Torontói Egyetem kulturális központjában. A muzsika népszerű ünnepe volt ez, melynek kezdeményezője két fuvolaművész, a (partiumi származású) magyar Budai Izabella és társa, a mexikói gyökerekkel büszkélkedő Alheli Pimenta volt.

Izabella és Alheli, a The Toronto Multicultural Flute Society alapítói több mint másfél évtizeddel ezelőtt lepték meg a zenekedvelő világot a nemzetközi zeneirodalom kevésbé ismert fuvoladarabjaira koncentráló sereg-szemle ötletével, majd annak megvalósításával. Missziójuknak tekintették, hogy kilépjenek a fuvolazene addigi szűk kereteiből, ezért bátran keresgéltek abban a kincsestárban is, amelyet az ázsiai országok vagy Kelet- és Közép-Európa nyújtanak.

Izabella jó ízléssel válogatott. S hangsúlyosan nemcsak arra vigyázott, hogy a magyar fuvoladarabok kiemelt szerepet kapjanak a programban, hanem rendre be is vonta a Torontóban és környékén élő magyar előadóművészeket. Doktori disszertációját készítve, kutatásai során döbbsent rá, hogy a több mint 500 magyar fuvoladarab közül, amelyeket felkutatott, világszerte csupán ötöt ismernek. Azon munkálkodott, hogy minél többen találkozzanak kulturális örökségünk becses darabjaival, ezért hallani se akart szabványrepertoárról, rutinná váló, üzembiztos fesztiválszervezésről. Igyekezete, elkötelezettsége lassan-lassan a fuvola egyik legismertebb és legkedveltebb torontói varázslójává tette.

Latin-Amerika értékeit is szinte „ontotta” ránk: például a Toronto Latin American Flute Festival (TLAFF 2016) létrehozásával. A térség olyan óriásait nyerte meg az ügynek, mint Christine Beard (Nebraska), Miguel Angel Villanueva (Mexico City), Claudio Tarris

(Monterrey) vagy Paulina Fain (Buenos Aires). Akik ráadásul nemcsak koncertezni érkeztek Torontóba, hanem mesterkurzusokat tartani, tanítani is. Ennek fényében aligha meglepő, hogy Budai Izabella (2020. szeptemberi) fájdalmasan korai halála kollégáit és közönségét, rajongóit egyaránt megrázta, hiánya sebet ejtett a kanadai kultúrán.

Családja és közvetlen barátai mindvégig titokban tartották betegségét, bízva a csodában: hogy legyőzi a gyilkos kórt, mert fiatal, mert erős, mert Isten rendkívüli feladatokat bízott rá...

Életútja fontosabb részleteit Izabella néhány éve így foglalta össze: „1990-ben érkezünk Kanadába. A nővérem 1986-ban Romániából szökött Magyarországra, onnan Ausztriába és Németországba, majd az Újvilágba. ...még a rendszerváltás előtt édesanyammal mi is beadtuk a szükséges papírokat...”

Gyermekkoromban a zene mindig része volt az életemnek..., az édesanyám sok népdalt tudott, és folyamatosan énekelte nekem azokat. A bátyám elkezdett gitározni, kislányként azt is mindig hallottam. A zene iránti érdeklődés tehát megvolt bennem. Kanadába érkezésünk után, a középiskola kilencedik osztályában lehetett zenét is választani. Én a szaxofont szerettem volna, mert egy filmzenében egyszer hallottam és nagyon megtetszett a hangzása, de a bátyám meggyőzött, hogy válasszak inkább egy klasszikus hangszert – így lettem fuvolás.” Orvosi pályára készült, de a zene eltérítette ettől. „Találtam egy tanárt, aki

felkészített a felvételre - isteni csoda folytán bekerültem! Az első egyetemem a londoni Western University volt, ott fejeztem be az alapképzést. A mesterszakot és a doktorit a Torontói Egyetemen (UofT) végeztem..."

PhD-disszertációjával 2014-ben a National Flute Association nagydíját nyerte el, zenekutatói minőségében. *"...2001-ben visszamentem Magyarországra, ahol Bálint Jánoshoz kerültem. Ő nagyon sokat segített nekem az előrehaladásban" - rögzítette korábbi interjújában*

Budai Izabella. Tanított is. Pályája talán legfontosabb eseményének mégis azt tekintette, amikor 2016-ban visszatért szülővárosába, Szatmárnémetibe, ahol Alheli Pimientával koncerteztek.

"...én otthon nem kaptam semmilyen zenei képzést, nincsenek olyan szálak, amik odakötnének. Óriási élmény volt, hogy egy templomban szerepelhettünk. Az első darabot alig bírtam végigjátszani, mert folyton sírni akartam. Ezek nyilván örömkönnyekek voltak..."

BOLEMANT LÁSZLÓ

A vonalam

Istenem,
mutasd meg a vonalat, ami nem mozdul el,
a medence falán a csempét tartja fekete
keresztbe rakott jelben, ahonnan minden
megkezdett táv indul.

Függőleges vonalnak képezem,
kissé balra a szemem előtt.

Lélegzetem hosszan kitart a zászlóig,
a közepéig, megint a zászlóig, végül a túlsó falig.

Onnan is elrugaszodom.

Az egyszerű történetet csakis a rossz ütemben vett levegő
zavarhatja meg.

A látószög maximális, a pára egyre gyorsabban kicsapódik.

Holnap kicserélem a szemüvegem.

Gondatlanságból szétnyílnak ujjaim,
és a víz átfolyik köztük.

Minden ezen múlik.

Ha látom a vonalat, ahhoz képest érzem, milyen a dőlésszög az ujjaim közös
felületének normálvektorához, az erők hidrodinamikai hatásai, az ellenállás, a
viszkozitás, az irányok, és hogy el ne rontsam a távok számolását. Segít, hogy
tudom, új kör indításakor az odaút a páratlan, a visszaút a páros. Ha megvan a
negyven, akkor az már ezer méter. Plusz egy ráadás, és akkor úgy érzem, a
vonalam vagyok.

A *vonalam* látom egy kicsit bal oldalt magam előtt, függőleges, nem mozog.

Ez a vonal,

BOLYHOS
PÁLINKA

Minden cseppjében gyümölcs

www.bolyhos.hu

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

ÚJNYUGAT ANTOLÓGIA

A kötet megjelenését támogatta

nka

újnyugat
IRODALMI KÖR

„Részint összegzés, részint friss írások, kortárs versek, prózák gyűjteménye 2021-ből – egy mondatban így foglalható össze az Újnyugat antológia lényege. Ha azonban e kötetéről, s az Újnyugat Irodalmi Kör és a Nyugat Plusz folyóirat küldetéséről, missziójáról szólunk, máris sokkal többről van szó: értékteremtésről, értékmentésről, tehetségek felfedezéséről, tehetséggondozásról. A minőség iránti elkötelezettségről. Párbeszédéről.”